

CONTRA

nr 3 2004 (nr 175 från starten) årgång 30 Pris 25:-

**Vänsterpartister i blåsväder
Stasi i Danmark och Norge
Miljömyter**

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare
Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
Telefax: 08-720 01 95
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn: prenumerant
Lösenord: rydenfelt
Nytt lösenord kommer i nästa nummer av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 16 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.
Norge: Minst 145 norska kronor per år.
Den norske bank giro 0806 199 8277.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Molnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm.
Övriga medarbetare: Benny H.V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Patrik Nyberg, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2004-05-17
Strands Tryckeri, Lindsberg 2004

Omslagsbilden: Miljö- och klimatfrågor diskuteras ofta med politiska utgångspunkter. Trots att den dominerande faktorn för allt klimat är Moder Natur. I några nummer av Contra kommer vi att särskilt uppmärksamma miljödiskussionen och dess koppling till naturen och den politiska världen.

CONTRA-NYTT

Contras årsredovisning

Contras årsredovisning för 2003 har nu kommit och kan rekvideras av de läsare som så önskar. Den kommer också att läggas ut på nätet.

Vad gäller den ekonomiska utvecklingen måste vi dessvärre konstatera att 2003 var ytterligare ett förlustår för Contra. Verksamheten – och tidningsutgivningen – kan fortsätta främst tack vare det kapital som tillföll Contra som ett arv från Nils-Eric Hansson 1983. Under många år gav kapitalavkastningen ett värdefullt tillskott till Contras intäkter, men de senaste åren har avkastningen på kapital som bekant varit usel. Dock lyckades Contra genom att gå ur aktiemarknaden på ett tidigt stadium undvika att tillgångarna smälte ihop i samband med börschkraschen 2000-2002.

Dock har vi allteftersom tiden framskridit tvingats ta av kapitalet för att hålla verksamheten flytande. Vid det här laget är mer än hälften av arvet förbrukat.

Vi är därför alltmer beroende av bidrag från en generös läsekrets. För den som vill ihågkommas för sina insatser långt efter sin död finns naturligtvis möjlighet att kopiera Nils-Eric Hanssons testamenteriska förordnande...

Men för dem som tänker fortsätta ett aktivt liv kan ett bidrag nu hjälpa till att hålla Contra flytande under 2004 och 2005! Ditt bidrag till verksamheten är angeläget. Sätt in Ditt stöd på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.

Contras medarbetare

Vi har en växande skara medarbetare som bidrar till Contra per distans. Genom att skriva i tidningen, göra undersökningar, uppdatera hemsidan, svara på läsekretsens frågor och så vidare. Den moderna tekniken gör det ju möjligt för de flesta att vara med alldeles oavsett var i landet de bor!

Fler är välkomna att delta i arbetet per distans!

Men det är också trevligt om fler vill medverka i verksamheten i Stockholm! Vi brukar träffas på måndagar i Contras redaktionslokaler som ligger förhållandevis centralt, alldeles intill Södra Station. Hör av Dig till redaktionen, så kan vi komma överens om en tid som passar!

Och glöm inte – oavsett om Du bor i Stockholm eller i andra delar av landet (eller utomlands) – att Contra är det som läsarnas respons och engagemang gör den till!

Vilda Vänsterpartiet: Mord på vårdhemmet

av Karl-Göran Bottwyk

En 24-årig ersättare i kommunfullmäktige i Svenljunga i Västergötland har offentligt visat sitt intresse för satanism och seriemördare. Han begick själv dubbelmord, men "misslyckades" med sitt tredje offer, som lyckades komma undan. Saken uppmärksammades med stora rubriker på löpsedlarna. Men gärningsmannens politiska bakgrund stod det inget om. Och ingen ställde därför frågan hur Vänsterpartiet i fullmäktige kan låta sig representeras av personer som vill förbjuda religion och rekommenderar läsning av Satanist-bibeln.

I Contra nummer 4 2001 berättade vi om det vilda Vänsterpartiet. Hur kommunfullmäktigeledamöter i Nordanstig förskingrat hundratusentals kronor, hur en landstingsledamot i Västerbotten försökt bränna ner en kyrka i protest mot kristendomen, hur ordföranden i Ung Vänster i Skellefteå dömts för olaga hot, grov stöld, bedrägeri etc, hur gruppledaren i Riksdagen dömdes för sexuellt ofredande (av partikamrater).

Det är av någon outgrundlig anledning sällan eller aldrig som vi får läsa om partifärgen på vänsterpartistiska brottslingar. Omen kristdemokrat, moderat eller socialdemokrat i förtroendeställning skulle göra sig skyldig till samma sak kan vi vara säkra om att det skulle bli stora rubriker i tidningarna.

Det kan ha två förklaringar, antingen att det är så att alla ändå förväntar sig att vänsterpartister är skurkar, så deras skurkstreck är ingen nyhet. Eller också att vänsterpartister i media gärna gömmer undan vad deras partikamrater gjort sig skyldiga till.

Under de senaste månaderna har två förtroendevalda vänsterpartister gjort sig skyldiga till saker som uppmärksammats i media. Bara i det ena fallet har kopplingen till Vänsterpartiet kommit fram.

Dubbelmördaren Daniel, ersättare i kommunfullmäktige

I Svenljunga i Västergötland skakades den lilla kommunen i mars av ett dubbelmord. En man gick bärsärkargång på behandlingshemmet Phoenix och mördade en intagen 16-årig flicka och en anställd på hemmet. Han knivstack också en intagen 15-årig

flicka, men hon lyckades fly och överlevde med svåra skador.

Mannen var anställd på hemmet, kollega till den mördade 33-åriga Susanne Packendorff och son till behandlingshemmets chef, Christina Lisshammar-Kihl. Både Daniel och hans mamma är aktiva i Vänsterpartiet i Svenljunga och är ersättare nummer två respektive ett för den ende vänsterpartistiske ledamoten i Svenljungas kommunfullmäktige.

En intressant detalj är att behandlingshemmet är privatägt, vilket inte hindrat de två vänsterpartisterna, som rimligen bör vara motståndare till privatägd vård, att ta anställning just där. Vårdhemmet, som är specialiserat på flickor, säger i sin reklam att de är särskilt lämpliga att ta hand om muslimer. Det finns nämligen muslimska trosbekännare bland personalen. Att en av de anställda ville förbjuda all religion har man däremot talat tyst om.

Daniels profil är milt sagt anmärkningsvärd för en som vill göra politisk karriär i Sverige. Han presenterar sig på sin egen hemsida (<http://mictian.50megs.com/index.html>) som motståndare till all religion. Det må vara, men han kombinerar detta med att han vill *förbjuda* all religion och införa en åldersgräns för läsning av Bibeln. Däremot rekommenderar han läsning av Satanist-bibeln.

Daniel har vid sidan av satanism två stora intressen: autografer och seriemördare. På hemsidan finns citat från seriemördarna David Berkowitz och Jeffrey Dahmer. Han söker på hemsidan efter autografer från seriemördarna Andrei Chikatilko och Ed Kemper, samt Charles Manson. En av länkarna går till Serial Killer Central

och på nätet har Daniel chattat med folk om definitionen på en seriemördare, vilket han säger vara minst tre mord, alternativt två mord med potential att begå det tredje. I Svenljunga var det bara en slump som gjorde att det första alternativet till definition inte uppfylldes med en gång. Men numera uppfyller Daniel dessvärre den alternativa definitionen på en seriemördare.

Bara en kort stund innan han gav sig hemifrån till vårdhemmet där han begick mordet, chattade han med en väninna som använde namnet "ChristSlayer" som nick på nätet.

Det finns ingen lagakraftvunnen dom mot Daniel, men han har suttit häktad sedan kort tid efter dådet och både teknisk bevisning och vittnesuppgifter talar mot honom.

Sexuella trakasserier i Göteborg

Genom att det är en vänsterkoalition som styr i Göteborg fick stadsdelen Kortedala en vänsterpartistisk ordförande i stadsdelsnämnden, Christer Borgström. Han tvingades i april lämna sin post sedan han sexuellt trakasserat fem av sina sju kvinnliga kollegor i nämnden. Därtill några partikamrater som inte satt i nämnden.

Borgström var inte bara ordförande i stadsdelsnämnden i Kortedala, han var också anställd som ombudsman hos Vänsterpartiet i Göteborg. Det jobbet har han kvar. Han är en man med gedigen bakgrund i den kommunistiska rörelsen. Han har nu lovat att gå i terapi för sina problem. ☹

”Tintin i Sovjet gisslar kommunismen”

★★★ I år är det 75 år sedan den första tecknade berättelsen om den ungdomlige journalisten Tintin kom ut. Upphovsman var den 22-årige belgaren Georges Remi, som använde sig av signaturen Hergé. Berättelsen heter *Tintin i Sovjet* och är en skarpt kritisk vidäkning med den ryska kommunistdiktaturen som tolv år tidigare etablerats av främst Lenin och Trotskij och sedan byggts ut av Stalin. Det har sagts att Hergé var påverkad av boken *Moskva utan mask* som skrivits av den före detta belgiske konsulin i Rostov vid Don, Joseph Douillet.

Tintin i Sovjet kom (tillsammans med ännu ungdomligare verk av Georges Remi med Tintin-prototypen ”Totor” i huvudrollen) ut i nya upplagor på 1970-talet och försågs då med en sorts dementi, lämplig för den rådande tidsandan av avspänning mellan de båda ännu existerande supermakterna, Sovjetunionen och USA. Att vara alltför antikommunistisk i allmänhet och antisovjetisk i synnerhet ansågs inte *comme il faut*. Hergé, förklarades det, hade bara velat tota ihop en roande berättelse med dramatiska effekter varför man inte fick ta det antisovjetiska budskapet alltför allvarligt. Dessutom påstods han senare i livet ha ångrat sig. Och så vidare.

I utgivarens förord till den svenska upplagan av *Tintin i Sovjet* (Carlsen/IF förlag, 1975) heter det bland annat: ”En ung tecknare, av medelklass och med katolsk uppfostran, anställd i en konservativ tidning. Han måste rimligen stå under inflytande av uppfostran, yrkesmiljö och tidsströmningar. När han debuterar som tecknare, när han skickar ut Tintin till Sovjet, Kongo eller Amerika, har han ännu inget allvarligt syfte, bekymrar sig inte om exaktheter vilket han skulle göra i en snar framtid. Han ger bara sin fantasi fria tyglar, leker med humor och humör, ger uttryck för schvungfull satir... och det Ryssland som den unge Hergé beskriver framstår för oss som en karikatyr... Moskva har förändrats sedan dess! Precis som Afrika från kolonialtiden eller USA från förbudstiden!”

Något som däremot har förändrats föga sedan 1970-talet är politiskt korrekta förlagsredaktörers (och andra mediala yrkesutövares) tröttsamma vana att retuschera fram en politiskt tillrättalagd bild av en företeelse de inte riktigt begriper sig på. Det allra troligaste var naturligtvis att Georges Remi var genuint upprörd över Stalinförtrycket i Sovjetunionen och ville ge diktaturen en känga med sin speciella talang. Precis som han i andra sammanhang gisslat amerikanska kapitalister, arabiska skurkar och bedagade kvinnliga operasångare, för att nu bara ta några exempel.

Tintin i Sovjet skildrar i den tecknade seriens form – i svart/vitt – en ung, orädd journalists öden och äventyr i Stalins rike. Med på resan Moskva via Berlin var den ständige följeslagaren Milou, en pigg terrier med smak för starka drycker. Redan ombord på tåget till Sovjet utsätts Tintin för ett bombattentat av en skäggig revolutionär, som förklarar att ”Nu sover det lilla borgarynglet... han får inte komma fram till Ryssland. Tänk om han berättar vad han ser...” Tågvaagnens ytterhölje demolerar av bomben, men Tintin och Milou klarar sig förstas.

Härefter råkar Tintin illa ut redan i Berlin och hamnar i finkan för ”stöld av tio järnvägsvagnar och för 218 passagerares försvinnande”. Den unge belgaren lyckas rymma och beger sig därefter i ilfart mot Moskva med en modern, snabbgående bil. Tyvärr krockar bilen med ett tåg, men lyckligtvis slungas Tintin och Milou ur bilen och landar på tåget – som råkar vara på väg just till Ryssland! Härefter följer en lång rad mer eller mindre

våldsamma äventyr i världskommunismens centrum. Riktigt roligt är det att se en uniformerad rysskommunist på jakt efter den farlige västerlänningen halka på ett bananskal och utbrista: ”Jag både slog mig och tappade spåret! Vid Trotskij! Hur kunde bananskalet komma under min fot???”

Hergé kritiserar i humorseriens form typiskt kommunistiska företeelser som hemliga polisen (som vid denna tid hette GPU), tillrättalagda val, våldsmoralitet, militarism, matbrist etcetera. Det mesta är mycket trovärdigt. När Tintin kommer till Moskva får han uppleva bland annat förstörelse och hungersnöd. Han utbrister med rätta: ”Titta bara vad bolsjevikerna har gjort med den magnifika staden Moskva: en avskrädeshög!” Naturligtvis klarar sig Tintin med bravur igenom alla anslag, inklusive en avrättning (Tintin hade i förväg laddat exekutionsplutonens gevär med lösa skott!) och förhör under tortyr. Slutligen flyr vår hjälte och hans icke mindre heroiska vovve i ett propellerplan. De landar välbehållna på Tempelhof-flygplatsen i Berlin. Fast GPU är honom i hälar genom till tyska poliser utklädda agenter. Han hjälps emellertid ur fångsligt förvar av Milou, utklädd till tiger.

Fler äventyrligheter följer innan hjältarna slutligen med tåg når Tirlemont i Belgien och hälsas av jublande folkmassor och ett plakat med texten ”Leve Tintin och Milou”.

Så där håller det på. *Tintin i Sovjet* är alltså tecknad i svart/vitt och kanske inte lika noggrant förberedd genom förhandsstudier likt senare inslag i Hergés produktion (det fanns naturligtvis inga bananer i Sovjet, för att ta ett exempel ur de äventyr som refererats ovan, men den har samma frejdighet och humor i anslaget. På det politiska engagemanget är inte att ta miste!

Som *Contra*s läsare redan tidigare kunnat konstatera, så lever miljörelsen till stor del på myter. Dessa myter är ägnade att framkalla rädsla och oro bland befolkningen – rädsla och oro för att jorden skall gå un-

der, eller åtminstone ta allvarlig skada, av exempelvis miljögifter, industriella föroreningar eller genmanipulerad mat.

Contra kommer i några artiklar framöver att närmare belysa dessa miljömyter med ut-

gångspunkt från den nyzeeländske författaren Lance Kennedys bok *Ecomyth* (Palmerston North, NZ, 2003). Vi inleder nedan med en artikel om genteknik och så kallad organisk mat.

Miljörelsemyter hotar fattiga länder

★★★ Att vara vad som kallas "miljömedveten" är naturligtvis inte fel. Alla rättänkande människor är intresserade av att såväl mänskligheten som dess naturliga omgivning tillåts överleva och frodas i högönskelig välmåga. Många miljömedvetna människor gör med denna motivering som grund lysande insatser i olika sammanhang varje dag, det må sedan vara yrkesmässigt eller ideellt.

Det verkligt betänkliga är att en betyd-

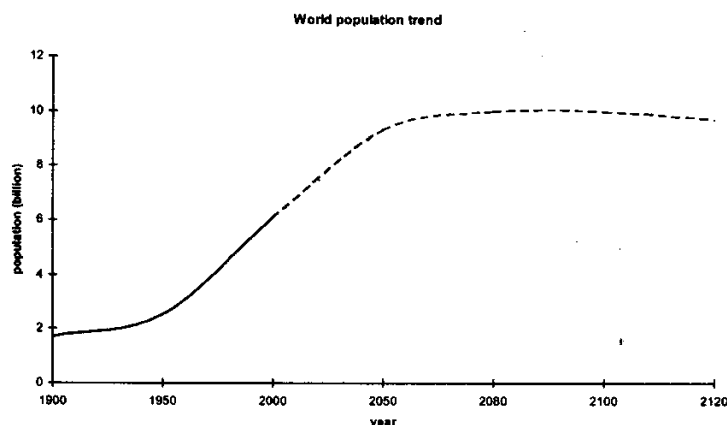
av Tommy Hansson

ande del av miljörelsen – och det är tyvärr den delen som märks mest i media – lever på skrämselfpropaganda utgående från mytbildning eller våldsamma överdrifter. Detta avslöjas inte minst av den danske forskaren Bjørn Lomborg i boken *Verdens sande tilstand* (Centrum förlag, Danmark, 1998) vilken också utkommit på engelska och svenska och rönt stor internationell uppmärksamhet (se artikel i *Contra* 2/2002). I själva verket, menar Lomborg, är tillståndet i världen ganska gott!

En av miljöknäppisarnas mest efterhängsna myter är att jordens befolkning hela tiden ökar på ett okontrollerbart sätt, vilket oundvikligen skulle medföra att vår planets samlade resurser en dag tar slut. Denna speciella myt bygger på malthusianismen, en befolkningsteori utformad av prästen och nationalekonomen Thomas Robert Malthus (1766–1834), enligt vilken befolkningen alltid ökar snabbare än försörjningsmedlen. En känd sentida miljöteoretiker som tagit Malthus nattståndna teorier till sitt hjärta är amerikanen Paul Ehrlich.

Modern forskning visar dock att Malthus (och därmed Ehrlich) tagit grovt miste. Lance Kennedy skriver i *Ecomyth* (sidorna 19–20): "Förenta nationernas rön tyder på ett troligt mönster för mänsklig

Ett diagram över den förväntade befolkningsutvecklingen i världen fram till år 2120.

Drawn from data on UN Population website.

befolkningstillväxt liknande det som visas i diagrammet här intill, slutligen uppgående till mellan nio och tolv miljarder, för att därefter falla tillbaka. Världen kommer att kunna försörja sådana antal vid den tidpunkt tillväxten når denna punkt. Denna förmåga kommer att härstamma från förbättringar i bioteknologi och andra vetenskaper, och från välständsökningen och förbättringen av jordbruksmetoder i utvecklande nationer. Pessimisterna kommer återigen att ha fel."

Gyllene ris

Den extrema miljörelsen arbetar utifrån bland annat dessa dogmer: "naturlig" eller "organisk" föda är hälsosammare än annan typ av mat; följaktligen är "onaturlig" föda, till exempel sådan som är genetiskt modifierad, eller sådan som försetts med artificiella tillsatser, ohälsosam; all mänsklig verksamhet som "strider mot naturen" är tvivelaktig; genteknologisk ingenjörskonst är farlig; kärnkraft innebär missbruk med naturen och dess resurser; syntetiska kemikalier måste vara giftigare än naturliga motsvarigheter; världen närmar sig en miljömässig katastrof förorsakad av mänsklig

verksamhet.

Lance Kennedy går så långt som till att hävda att en miljöextremist är jämförbar med en anhängare av en falsk religion: "den nya naturdyrkan" (sidan 23). Inte alla miljöextremister avgudar antikens jordegudinna Gaja, konstaterar Kennedy, men de har likväl en irrationell skepsis gentemot allt mänskligt tillverkat. Det är därför knappast överraskande att miljöknäppisarna till nära nog hundra procent avvisar alla mänskliga försök att få bättre och mer hållbar föda genom genmodifiering eller kemiska tillsatser.

Ett typiskt exempel är möjligheten i dag att förse ris med gener som avhjälpes A-vitaminbrist i fattiga länder. Miljoner, för att inte säga miljarder, människor i Asien och Afrika lever nästan uteslutande av ris. Problemet är att ris normalt nästan saknar A-vitamin, något som hindrar synens utveckling. Det beräknas att, enbart i Filippinerna, 30 procent av alla barn under fem års ålder lider av brist på vitamin A. Över hela världen beräknas mellan 250 000 och 500 000 barn bli blinda av samma orsak. Förutom hotet om blindhet leder A-vitaminbrist till drastiskt minskad motstånd-

Matlagning i ett svenskt kök. Men miljöfanatikerna blir inte glada om det inte är så kallad organisk mat som tillagas. (Arkivfoto)

kraft mot en rad infektionssjukdomar.

Lösningen på problemet finns dock inom räckhåll. Den går under benämningen "gyllene ris" (golden rice). Gyllene ris innehåller betakarotin, det ämne våra kroppar använder för att skapa vitamin A. Om denna typ av vitamin tillsattes ris skulle miljoner barn undgå att bli blinda. Tekniken för detta finns i dag tillgänglig hos Rockefeller-stiftelsen, en icke vinstdrivande välgörenhetsorganisation. Men miljörelsen är avvisande. Orsak? Gyllene ris med A-vitamin framställs genom genmodifiering, vilket i miljöknäppisarnas perspektiv är "ont", ett sätt att exploatera folken i de fattiga länderna.

Naturens genmodifiering

Ett annat sätt att använda vetenskapen kan vara att göra vissa grödor resistenta mot skadeinsekters angrepp. Om detta heter det i *Det svenska jordbrukets historia. Jordbruket i välfärdssamhället 1945–2000* (Natur & Kultur 2003) av Iréne A. Flygare och Maths Isaksson (sidan 222): "Den naturliga arvsmassan hos majs och bomull kan till exempel modifieras genom att man infogar gener från bakterier. Växten utsöndrar då ämnen som gör att vissa skadeinsekter inte längre angriper den. Man kan även spruta grödorna med ogräsmedel som normalt tar död på den odlade växten, men med genmodifiering angrips endast ogräset och den odlade plantan överlever."

Inte heller dylika metoder vinner i regel gehör hos våra vanligaste miljöaktivister, ty varje form av genmodifiering är ägnad att ge upphov till "oro" hos aktivisterna, icke

minst till följd av de aktuella metodernas "onaturliga" karaktär. Men hur "onaturligt" är det egentligen?

Lance Kennedy besvarar den frågan så (sidorna 50–51): "Naturen har transplanterat gener från art till art under miljardår. En stor del av det mänskliga genomet (det totala antalet gener som en person utgörs av) kommer från organismer kallade endogena retrovirus. Ordet 'retrovirus' betyder helt enkelt att viruset kan skapa sitt eget DNA. 'Endogen' betyder att det har blivit en del av oss för gott. Dessa gener tycks vara relativt inaktiva men det skulle vara mycket överraskande om evolutionen inte fått många att bli funktionella."

Genmodifiering är alltså något som tillämpats av naturen själv under utvecklingens gång. Men när människan ägnar sig åt samma sak blir det genast, i miljöfanatikernas ögon, till någonting suspekt. Detta trots att gentekniken, använd i mänsklighetens tjänst, har förutsättningar att revolutionera mänsklighetens villkor genom att skapa mat så att det räcker till alla!

Självklar prioritet

Genmodifieringens teknik kan kanske bäst förklaras med att människan hjälper naturen på traven en aning. Flygare/Isaksson (sidan 221): "Genom att med modern teknik inlemma främmande gener i en annan organisms arvs massa kan åtråvärda kombinationer av egenskaper uppnås, egenskaper som sedan ärvs vidare av den genmodifierade organismen."

Bjørn Lomborg har visat, att tillståndet i världen av i dag inte alls är så katastrofalt

som de grönmelerade domedagsprofeterna och -profetissorna vill hävda. Ändå kommer vi inte ifrån att mycket återstår att göra. 40 000 människor beräknas dö varje dag till följd av undernäring, och ytterligare hundratusentals döer genom svältkatastrofer på olika håll i världen. Att förse den fattiga delen av världen med föda borde därför vara en självklar prioritet för mänskligheten. Men den utbredda skepsisen gentemot genmodifierad gröda hindrar detta.

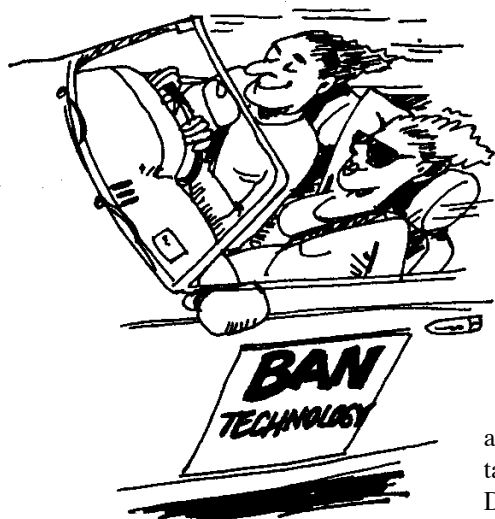
Ett konkret exempel: USA erbjöd Zimbabwe 10 000 ton majs inom ramen för en hjälpinsats till gagn för landets svältande (som i slutet av 2003 omfattade hälften av landets 11,5 miljoner människor). Men erbjudandet avvisades därför att det saknades garanti för att majs inte var genmanipulerad! Också Zambia har avvisat liknande erbjudanden om hjälp, medan de likaledes svältdrabbade Lesotho, Malawi och Swaziland i södra Afrika har accepterat. Den majs dessa länder erbjudits är exakt samma som amerikanerna själva ätit under flera års tid – en blandning av ordinär majs och genmodifierad majs. Och vad man än kan säga om amerikanernas mathållning, så inte är det majs som gör den tvivelaktig.

En del av ansvaret för att ett utfattigt land som Zambia tillbakavisat amerikanska hjälperbjudanden måste tillskrivas intensiv lobbyingverksamhet från organisationer såsom Greenpeace och Jordens vänner (Friends of the Earth).

Världens folkrikaste land, Kina, har emellertid insett att man måste satsa på genmodifierad mat för att kunna föda en befolkning som 2025 beräknas uppgå till vid pass 1,5 miljarder. Kina har ett vitalt program för att både utveckla och testa hälsosamheten hos genmodifierade skördar.

"Organiskt" flum

Det råder en utbredd föreställning om att "organisk föda" är inte bara hälsosammare utan också mer etiskt korrekt än sådan föda som åstadkommit genom mänskliga ingrepp på genetisk eller kemisk väg. Detta har givit upphov till en livaktig politisk rörelse. 2002 ställde sig aktivister i Oregon i USA bakom ett omröstningsinitiativ som i allt väsentligt skulle ha fordrat, att staten avskaffade all sorts mat som inte av rörelsen mot teknobiologi ansågs vara producerad på ett korrekt sätt. Omröstningsresultatet gick visserligen aktivisterna emot, men frågan fortsätter att göra sig påmind. I Hawaii överväger politikerna att sätta stopp för

Vissa miljöaktivisters livsstil enligt en skämttecknare. (Ecomyth)

skördar framställda genom biotekniska åtgärder. Också i traditionellt "flummiga" Kalifornien förekommer sådana förslag.

Bakom alla dessa politiska överväganden finns alltså den irrationella föreställningen att det som är "organiskt" är bättre än det som inte är det. I en undersökning ansåg två tredjedelar av tillfrågade amerikaner att det var bättre att äta organisk mat. Några bevis för att så skulle vara fallet finns inte. Dessutom finns ingen övertygande definition för vad som är "organiskt" och "icke-organiskt". John J. Miller skriver i *National Review* (9 februari 2004): "Vad är det med organisk föda som gör den 'organisk'? Den mat vi tänker på som icke-organisk är i verkligheten inte inorganisk, som vore den komponerad av stenar och mineraler. I själva verket är allt som vi äter organiskt – det är på intet sätt 'organiskt' på det sätt som rörelsen för organisk föda har kommit att definiera ordet."*

En bov i dramat får den amerikanska Kongressen anses vara. 2002 hallstämplade Kongressen något som kallades National Organic Rule. Organisk föda, fastslog byråkraterna, är något som produceras utan syntetiska gödningsämnen, konventionella bekämpningsmedel, tillväxthormoner, genmodifiering eller bakteriedödande strålning. Det finns också varierande nivåer av "organiskhet". Men fortfarande finns inga som helst bevis för att mat framställd enligt denna mall skulle vara hälsosammare än

*I Sverige används vanligen termen "ekologisk", som inte är exakt detsamma som "organisk". Ekologi är läran om "de levande varelsernas relation till omgivningen". Termen ekologiska livsmedel används som om vanliga livsmedel inte skulle bygga just på det sambandet, trots att ekologiska aspekter är extra viktiga för den som vill nå god lönsamhet genom att använda till exempel nya grödor.

annan mat. Sanningen tycks ligga i ett uttalande av Bill Clintons jordbruksminister, Dan Glickman: "Den organiska stämpeln är ett redskap för marknadsföring. Det är inte en norm för matsäkerhet."

Vilket Miller tolkar så: "...dessa regeringsetiketter är ämnade att ge folk varma flumargument för att köpa dyr mat."

"Big business"

Här har vi sannolikt en av huvudorsakerna bakom organisk mat-rörelsen och till att den stundom, som vi sett ovan, klias bakom öronen av de politiska höjdarna: organisk mat är big business. "Även om den organiska rörelsen har en blygsam begynnelse", skriver Miller i *National Review*, "är i dag huvudparten av dess mat inte producerad på familjeägda gårdar i små byar eller ens av hippiekommuner i Vermont. I stället har industrin kommit att domineras av stora bolag som normalt är fruktade skräckfigurer för många konsumenter av organisk mat. Ett enda företag kontrollerar cirka 70 procent av marknaden när det gäller organisk mjölk. Kalifornien odlar organiskt för ungefär 400 miljoner US dollar per år – och cirka hälften av detta kommer från blott fem gårdar."

Organisk mat är i dag en storindustri och inte bara i USA. Detta hindrar givetvis inte, att det finns gott om småbönder – också i Sverige – som av ideella skäl driver odling enligt ovan framställda organiska/ ekologiska principer; de produkter som dessa jordbrukare säljer kan vara både goda och nyttiga, även om de tenderar att vara betydligt dyrare än annan mat. Men sett i ett större perspektiv är det mer än önskvärt att röja upp i flumträsket och få världen att inse, att föda som förbättras av människor efter årtal av noggrann forskning knappast är ett dugg sämre – om stora delar av världens befolkning skall överleva är det också nödvändigt att gå vidare på den vägen!

Tyska sjötransporter

★ Att den svenska samlingsregeringen under Andra världskriget gjorde eftergifter till Tyskland är allmänt bekant. Mest kända är den så kallade permittenttrafiken och transporten av en stridande division till den tyska fronten (Engelbrechtdivisionen). Även den så kallade hästskotrafiken, där såväl stridande tysk trupp som krigsmateriel sändes mellan norra och mellersta Norge över svenskt territorium, bör nämnas. Vad som inte är lika känt är att liknande trafikering försiggick även sjöledes

Urban Sobéus klarlägger den tyska krigstrafiken sjövägen i boken *Havsbandslinjen i Stockholms skärgård 1933–1945* (Militärhistoriska förlaget 2000): "De tyska trupptransporterna på svenskt inre vatten fortsätter oförminskat under 1942. Kustflottan eskorterar till Landsort, fri färd genom Stockholms skärgård och därefter Stockholmseskadern eskort från Simpnäsklubb till territorialvattengränsen där finsk eskort väntar. Dessa eskorter sker dagligen av trupp och krigsmateriel till Finland och sårade och permittenter på återvägen. Flera av fartygen är egentligen örlogsfartyg men använder handelsflagg på uppmaning av svenska regeringen" (sidan 103).

Till råga på allt frös ett antal tyska och finska fartyg fast i isen vid Arholma nära den svenska mineringen och ett svenskt kustartilleribatteri. Det var en konvoj med de tyska fartygen s/s Oldenburg, Theda, Fritzen och Schiftsbeck samt finska s/s Maine och Najaden (Finland var vid denna tid allierat med Tyskland). Fartygen blir kvar, fastfrusna i isen, i över fyra månader den mycket kalla vintern 1942. Radioutrustningen plomberades och de närliggande militära anläggningarna bevakades.

Sobéus visar att dåvarande befälhavande amiralen i Ostkustens marindistrikt, Claes Lindsström – han avgick dessbättre med pension 1942 – var en betydande bov i dramat. Lindsström var tysk- och nazisympatisör, vars tyskvänlighet grundlagts under tjänstgöring i dentyska Hochseeflotte 1910–12.

Tommy Hansson

Vi publicerar här fortsättningen på Bertil Häggmans artikel om

Stasis verksamhet i Danmark samt det avsnitt i Häggmans

analys av det östtyska spioneriet som handlar om Norge.

Den norska vänstern och Stasi

av Bertil Häggman

Härifrån Östberlin (bilden visar Brandenburger Tor i samband med Murens fall 1989) styrdes det kommunistiska öststatsspionaget mot Norge och Danmark. (Arkivfoto)

★★★ Leif Larsen var en av Danmarks mer namnkunniga journalister. Han var mellan 1973 och 1987 styrelseledamot i Danska Journalistförbundet. Under 1970-talet var han medlem i Danmarks Kommunistiska Parti. Hans huvudidé var att bygga upp kontakter mellan Danska Journalistförbundet och dess motsvarighet i Östtyskland, Verband der Journalisten (VDJ). En av Larsens kontakter var Hans Eichhorn, som var major i Stasi, men formellt funktionär i VDJ. Larsens planer gick så långt som till ett formellt samarbetsavtal, som dock aldrig undertecknades, eftersom Larsen inte fick tillräckligt stöd i Danmarks Journalistförbund.

Från 1982 var Larsen aktiv i den kommunistiska frontorganisationen Journalister för Fred, som motsatte sig NATOs dubbelbeslut på 1980-talet. Larsen deltog också aktivt i Världsfredskongressen i Köpenhamn 1986. Tillsammans med den danska journalisten Eva Bendix, den svenska journalisten Susanne Björkenheim och amerikanen Ron Ridenour gav han ut ett häfte vid kongressen i Köpenhamn. Häftet hade finansierats av den kommunistiska frontorganisationen International Organization of Journalists med huvudkontor i Prag.

Andra uppdragsgivare

I mars 1999 avslöjades en Stasi-agent vid namn Jan Aage Jeppesen när han infiltrerade den största kvällstidningen i Danmark, *Ekstra Bladet*. Han hade arbetat för Stasi i Öst-Berlin mellan 1981 och 1989. Möjligen arbetade han 1999 åt den ryska underrättelsetjänsten. Socialt hade han nära kontakter med Polen och Ryssland, bland annat hade han varit gift med tre polska och två ryska kvinnor! Jeppesen var anställd av *Ekstra Bladet* mellan november 1998 och mars 1999 innan han avslöjades.

Stora delar av materialet från Jeppesens akt hos Stasi i Rostock är känt. Han rapporterade åtskilliga östtyskar till Stasi och sin egen svärfar till polska polisen. Han infiltrerade Solidaritets kontor i Köpenhamn. För att tjäna pengar ägnade sig Jeppesen uppenbarligen också åt omfattande smuggling. Trots att hans verksamhet borde ha varit känd för de danska myndigheterna åtalades han aldrig.

Jeppesen infiltrerade de politiska partierna och var en tid medlem i Konservativ Folkeparti, liksom i organisationen AGT Ost-West-Transfer, som organiserade flykter från Östtyskland. Jeppesen tog upp kontakten genom att skriva till OWT att han behövde hjälp att få ut sin hustrus

dotter från Polen. De inledande kontakterna följdes av en rad möten som rapporterades i detalj till Rostock 1983.

Jeppesen kontaktades av Danmarks säkerhetspolis, PET, 1983. PET ville, ironiskt nog, varna honom för östtyska värvningsförsök och för den polska underrättelsetjänsten. Resultatet blev det omvända, Jeppesen ombads av Stasi att försöka infiltrera PET. Jeppesen-fallet ledde till en debatt i Danmark om behovet av information om de ungefär 4 500 östtyska agenter som arbetade i Väst och som är kända av de tyska myndigheterna.

Danska avslöjanden

Under 1996 gav två danska journalister, Mette Herborg och Per Michaelsen, ut en avslöjande bok om Stasi kontakter med danska agenter (*Stasi og Danmark*). Under 1999 kom en uppföljare i form av boken *Ugræs. Danske Stasikontakter*.*

Under julen 1999 arresterade den danska polisen Stasi-agenten "Lenz". Han var anställd av EU och hade arbetat åt danska utrikesdepartementet. Han hade försett den kommunistiska regeringen i Öst-Berlin med hemliga danska regeringsdokument. Han släpptes senare utan att åtal väcktes.

En tysk agent, Rainer Rupp, som arbetade under täcknamnet "Topas", lämnade 24 konfidentiella rapporter om det danska försvaret till Stasi. Han lyckades till exempel stjäla dokument från NATOs försvarsplaneringskommitté.

Danska media rapporterade också om Knud Wollenberger, som avslöjades 1995. Från 1973 infiltrerade han de danska och amerikanska diplomatiska kårernas omgivning i Berlin. Han gav Stasi ritningar på ambassaderna och deras säkerhetsutrustning. Agenten "Donald" hade en far som varit bosatt i USA. "Donald" avslöjades när hans fru fick läsa sin egen akt i Stasis arkiv och upptäckte att hennes egen man spionerat på henne åt Stasi i tio år. Hon var östtysk dissident. Nu är hon

*Se Contra nummer 1 2000, där bägge böckerna presenteras.

medlem i tyska Förbundsdagen under sitt flicknamn Vera Lengsfeld. Hon representerar de Gröna.

"Lenz" var medlem i Kommunistiska Ungdomsförbundet och han infiltrerade vänsterorganisationer i Danmark åt Stasi.

Vad händer nu?

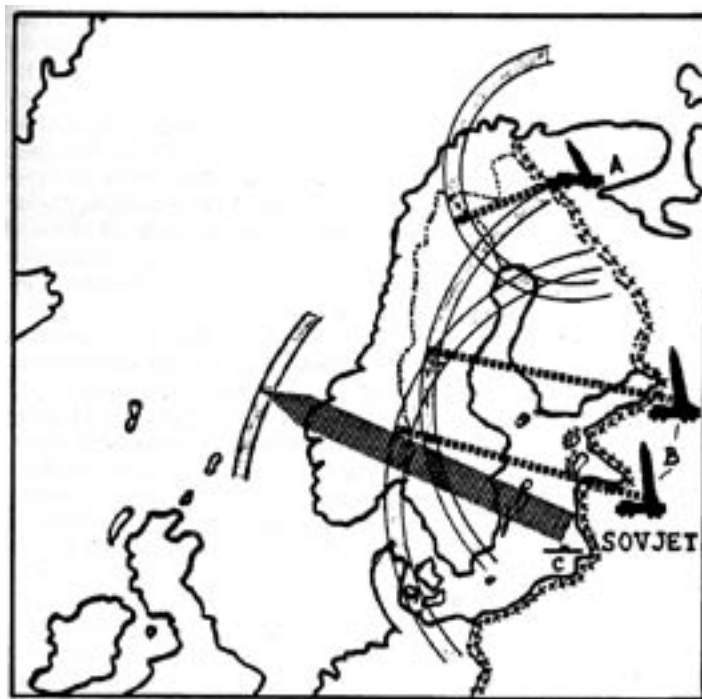
Den 16 augusti 1999 besökte Joachim Gauck Köpenhamn för att diskutera danskarnas intresse för information om danska Stasi-agenter. Gauck var chef för den tyska arkivmyndighet som förvaltar Stasis arkiv. Samtalen med Gauck fördes av justitieminister Frank Jensen, chefen för PET Birgitte Stampe och en ledande tjänsteman vid Justitiedepartementet, Michael Lunn. Informationschefen vid Stasiarkiven Johann Legner hade redan tidigare i danska media förklarat att ett omfattande material, som bland annat skulle innefatta information om danska Stasi-agenter, skulle släppas av USA. Legner uppges ha sagt att Stasi-arkiven ville att uppgifterna skulle offentliggöras och att personer som spionerat åt Östtyskland inte skulle skonas, oavsett vilken nationalitet de hade.

I september 1999 begärde den danska regeringen uppgifter om danska Stasi-agenter hos Förbundsåklagarmyndigheten i Karlsruhe. Det danska Folketinget hade redan i maj 1999 begärt att danska regeringen skulle göra allt som var möjligt för att identifiera vilka danska medarbetare som arbetat åt de östtyska spionorganisationerna och se till att de ställdes inför rätta. Regeringen anklagades i Folketinget för att vara alltför släpphänt i frågan. Den nya borgerliga regering som tillträdde 2002 har tyvärr inte gjort mycket mer åt saken än den tidigare socialdemokratiska regeringen.

Norge

Liksom i de andra skandinaviska länderna splittrades vänstern också i Norge. Men det förtjänar att noteras att den norska motsvarigheten till Socialdemokraterna, Arbejderpartiet, var medlem i den kommunistiska internationalen (Komintern) till 1923. Senare bildades Norges Kommunistiska Parti, som sällan fick mer än 1 procent av rösterna i valen. Efter Andra världskriget växte partiets inflytande och 1945 fick man ett rekordresultat på 11 procent. Partiet blev till och med en del i en koalitionsregering. När partiet 1948

Sovjetrobotars räckvidd över Skandinavien. A: Scud B 450 km; B: Scale board (900 km) samt Serb SSN-5 (ubåtsbaserad, 1200 km). (Ur Jovius: Sovjethotet mot Norden 1984).

stödde kommunisternas maktövertagande i Tjeckoslovakien började partiets inflytande att sjunka och stödet mer än halverades.

Under 1960-talet bildades ett nytt vänsterparti, Sosialistisk Folkeparti, som snabbt tog en stor del av NKPs röster. I valet 1977 fick NKP till exempel 0,4 procent av rösterna. SF var mycket engagerat mot norskt EU-medlemskap och mot kärnvapen. NKP tappade ytterligare mark.

Inflytandeoperationer

SFs förste ordförande Knut Løfsnes hade varit korrespondent för den östtyska radion sedan 1956 och hade kontakt med en östtysk medborgare i Oslo, som utvisades 1961. Løfsnes, som var ordförande för partiet mellan 1961 och 1968, var en av Östtysklands viktigaste kontakter i Norge. Han fick uppenbarligen stöd från Östtyskland, eftersom det i ett av östtyska utrikesdepartementets handlingar heter "Die Finanzen müssen geregelt werden". Han fick goda omdömen av östtyskarna, som hade ett mycket fördelaktigt intryck av honom.

En annan ledande norsk vänsterpolitiker, Berge Furre, förklarade att han i Östtyskland hittat ett nytt Tyskland, där "fascism, militarism, imperialism och krig" krossats.

Vintern 1960/61 kom östtysken Dieter Stropp till Oslo som chef för östtyska handelskontoret. Han sökte kontakt med per-

soner som inom Arbejderpartiet var oppositionellt inställda i utrikespolitiska frågor. Den 1 juni 1960 träffade han Furre, Løfsnes och Finn Gustavsen, en annan framstående politiker på vänsterkanten. Stropp avlämnade en rapport om mötet. Senare sände han en 48-sidig rapport till sina chefer i Östtyskland, där han underströk gruppens stora betydelse för Östtysklands ställning i Norge. SF var, skrev han, starka kritiker mot Norges säkerhets- och utrikespolitik. Men Stropp måste snart lämna Norge. Redan i januari 1961 fick han besked från de norska myndigheterna att hans visum inte skulle förlängas.

Stropp hade detaljerade instruktioner att arbeta för att artiklar skrivna av östtyskar publicerades i norsk press. Han skulle också föra detaljerade anteckningar om sina samtal med normän (Aktenvermärke).

Den tyske historikern Michael Scholz studerade sommaren 1990 arkiven för att hitta inofficiella kontakter mellan norska vänsteraktivister och Östtyskland. Hans rapport har publicerats. Scholz beskrev de omfattande ansträngningarna från Östtyskland att etablera kontakter i Norge. Han konstaterar också att intressena för kontakter i Norge låg på en lägre nivå än intresset för kontakter i Sverige och Danmark.

Stasi och Lebensborn

En märklig operation var försöken att rekrytera barn till norska mödrar och tyska fäder, barn som avlats under den nationalsocialistiska ockupationen av Norge mellan 1940 och 1945. Ett hundratal sådana barn hade växt upp i Östtyskland och Stasi satsade på en kampanj för att rekrytera en del av dem som agenter.

35 norrmän misstänkta 1996

Under 1996 avslöjades det att det norska contraspionaget (Övervakningspolitiet) hade begärt att arkivhandlingar om 33 norrmän skulle lämnas från Östtyskland. Eftersom en av de 33, Berge Furre, var ledamot av den kommission som skulle undersöka regeringens underrättelseverksamhet under Kalla kriget (den så kallade Lund-kommissionen) blev det något av en sensation. I vänsterkretsar ansåg man att begäran om information rörande Furre kom till för att diskreditera hans verksamhet i kommissionen.

Det ledde till att ytterligare polisutredning stoppades, men sedan Riksåklagaren granskat arkivmaterialet begärde han ytterligare utredning i en rad fall. Det har senare kommit fram att en del av materialet handlade om norska Stasi-agenter. En del av agenterna hade opererat i Norge så sent som 1989. En av norrmännen hade rekryterats redan 1963 och han hade sista mötet med sin Stasi-kontakt 1989.

Efterforskningarna efter norska Stasi-agenter resulterade i att "Lanze" avslöjades. Det var Stein Viksveen, som arbetade i Bryssel. Polisen har gjort husrannsakan i Norge och i hans lägenhet i Bryssel. Viksveen rekryterades redan 1962. Han arresterades aldrig, men anklagelserna mot honom lades fram av det norska kontraspionaget POT. Han åtalades för spioneri, men frikändes.

Andra tänkbara norska Stasi-agenter är:

"Cello", som kan ha varit tjänsteman vid norska utrikesdepartementet. Han rekryterades 1974.

"Hein" som rekryterades 1965 och som är av stort intresse för POT. Han rapporterade hem om norsk utrikespolitik.

"Christoph" rekryterades 1973 och rapporterade allmänt om utvecklingen i Norge.

"Harry" rekryterades 1969 och lämnade information om Norges inställning i samband med den Europeiska Säkerhetskonferensen.

"Akker" rekryterades 1966 och lämnade rapporter rörande möten mellan socialdemokratiska ledare i Europa.

"Sydow" rekryterades 1980 och lämnade rapporter om den ekonomiska utvecklingen till Stasi.

Sammanfattade slutsaser

Under 1990-talet blev Gauck-arkivet tillgängligt för myndigheterna i alla tre de skandinaviska länderna. Av de tre län-

derna är det främst Danmark som arbetat aktivt för att utnyttja arkivuppgifterna. Även i Norge har uppgifterna utnyttjats, men förhållandet att Berge Furre fanns bland namnen och att han samtidigt hade en nyckelposition i den norska vänstern, försvårade utnyttjandet av uppgifterna.

Sverige har knappt alls försökt använda sig av arkivuppgifterna Först sedan några riksdagsledamöter engagerat sig i frågan har några uppgifter blivit kända.

Få Stasi-agenter har dömts av domstol. De kommunistiska partierna i Sverige, Norge och Danmark hade alla väletablerade kontakter med östtyska SED.

"Aktiva åtgärder" genomfördes av Stasi-agenter i Sverige. I början av 2001 förklarade justitieminister Thomas Bodström i Riksdagen att uppgifterna skulle användas i Säkerhetskommissionens arbete. Men när kommissionens betänkande släpptes i december 2002 hade materialet knappt alls utnyttjats.

Tyskland har nu fått nyckeln till de uppskattningsvis 300 000 informatörer som Stasi hade och som fanns registrerade på ett databand som amerikanerna kom över i samband med Östtysklands sammanbrott. Flertalet av namnen är naturligtvis tyska, men det finns också personer som varit verksamma i Skandinavien.

Själv har jag gått igenom cirka 1400 dokument från SIRA, men där har endast täcknamnen funnits med.

Mer kulturstöd under Bush

★ National Endowment for the Arts (NEA), USAs motsvarighet till Statliga kulturrådet, har genom åren givit frikostiga penningbidrag till en rad obscena konstprojekt, exempelvis fotografen Robert Mapplethorpes utställningar med homoerotiska fotomotiv samt Andres Serrano, som bland annat ställde ut ett foto med titeln "Piss Christ" som visade ett krucifix nersänkt i Serranos egen urin.

Nämnda NEA-satsningar skedde under Clinton-administrationens tid och gav världsvid uppmärksamhet. Samtidigt gav federalt stöd "konst" av denna typ republikanska kritiker vatten på sin kvarn, vilket gjorde det möjligt för republikanerna i Kongressen att skära ner NEAs budget med 39 procent

1994, då republikanerna fått majoritet. Konservativa var visserligen besvikna över NEA inte lades ner men tvangs ändå konstatera, att bantningen var bättre än ingenting. Sedan NEAs budget legat stilla under några år började den dock växa igen under Bush-administrationen 2001.

Orsaken till att Bush-regeringen börjat öka på NEAs budget står sannolikt att finna i den påverkan som Förenta staternas "första dam", Laura Bush, utövat över sin make George W. Bush. Det var fru Bush som i början på året stolt tillkännagav att NEAs budget skulle ökas på med 18 miljoner US dollar, en 15-procentig ökning till sammanlagt 140 miljoner dollar. Ökningen rimmar dåligt med Bush-administrationens påstådda vilja att trimma de federala finanserna och understryker bilden av president Bush som en som inte har full kontroll

överregeringens utgifter och inkomster. Regeringen har ju redan tidigare kraftigt höjt de offentliga utgifterna för exempelvis vårdsektorn.

Bushs NEA-beslut påminner om motsvarande åtgärd som en annan republikansk president gjorde: Richard M. Nixon åttafaldigade NEAs budget under sin regeringstid!

Nuvarande chefen för National Endowment for the Arts, Dana Gioia, är emellertid en kulturkonservativ som anses vara en av president Bushs bästa utnämningar. Gioias favoritprojekt är bidrag till turnerande Shakespeare-sällskap och begåvade jazzmusiker.

Kritiker har dock pekat på att Manhattan Theatre Club fick 42 000 dollar för att sätta upp "Corpus Christi", en pjäs som handlar om en homosexuell Messias.

Tommy Hansson

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är en sammanfattning av originalkällan om inte annat markeras med citationstecken.

Den Beridna Högvakten

Sedan statsmakterna för några år sedan förklarade sig inte längre kunna underhålla Den Beridna Högvakten i Stockholm med ekonomiska resurser ombildades denna särskilda form av kunglig skyddsstyrka till en privat förening. I dag tycks verksamheten solid. Det ekonomiska handhas av en särskild finanskommitté med löpande ansvar för att kapitalförvaltningen handhas på ett professionellt sätt.

Enligt finanskommitténs ordförande Per Lundberg i medlemstidskriften *Beridna Högvakten* (1/04) har "De övergripande målen för kapitalförvaltningen...legat fast under 2003. De omfattar en konservativ inriktning på kvalitet och riskspridning på de olika tillgångsslagen."

Under 2003 förklaras värdet på Föreningens värdepappersportfölj ha ökat med drygt åtta procent till 27,3 miljoner kronor. Och dessa pengar lär behövas, eftersom nya hästar kontinuerligt måste införskaffas, lokaler upprustas och tillbyggas och så vidare. Ordförande i Beridna

Högvakten är i dag förre LRF-ordföranden Bo Dockered.

Småföretagarna

Vårens Småföretagarbarometer, som presenterades i slutet av april, visar att fallet i småföretagskonjunkturen har bromsats upp. Men fortfarande har landets småföretagare problem – omsättningsutvecklingen är alltför svag och företagen har gott om ledig kapacitet. Att skapa nya jobb kommer att ta tid.

Småföretagarbarometern, som produceras av FöreningsSparbanken och Företagarna, visar att det i första hand är småföretag inom elektronikindustrin och uppdragsverksamheten som upplever att konjunkturen vänt uppåt. Orderläget har förbättrats och företagen själva tror på fortsatt uppgång. Det är i förstahandsexporterorienterade företag som vädrar morgonluft – de som utselutande riktar sig mot den inhemska marknaden räknar med fortsatt svag utveckling.

"En konjunkturpolitik som utgår från kommunerna och inte från företagen riskerar att vara ett sänke snarare än ett flöte för uppgång", menade Johan Kreicbergs, chefsekonom på Företagarna i en kommentar till vårens Småföretagarbarometer som uttryckte kritik mot regeringens värbudget.

Hållbart mantra

"Hållbar utveckling" är ett uttryck som ursprungligen användes i miljöpolitiska sammanhang i syfte att uttrycka en önskvärd utveckling av tillgängliga naturresurser. Med tiden har uttrycket i fråga fått en allt vidare betydelse. I dag är det ett politiskt mantra som framsägs som en besvärjelse i alla möjliga – och även omöjliga – sammanhang. Var gränsen går är oftast svårt att säga på grund av uttryckets oprecisa karaktär.

Ett eklatant exempel på hur termen "hållbar utveckling" kommit att (miss)brukas gav miljöminister Lena Sommestad i ett pressmeddelande i anledning av att regeringen i slutet av april presenterade sin "strategi för hållbar utveckling". Så här uttrycker sig Sommestad (eller hennes spökskrivare):

"Hållbar utveckling måste ses i ett framtidsperspektiv. Det handlar om att säkra grunden för vår tillväxt och vår välfärd; en god miljö, en bättre folkhälsa och långsiktigt goda villkor för företagen och människor..."

Alltså: "hållbar utveckling" är lika med allt som är bra.

Det kan tilläggas att "skrivelsen" *En svensk strategi för hållbar utveckling* utgör en överenskommelse mellan s-regeringen och Vänsterpartiet.

Oskyldigt dömd blir utan ersättning

En som oskyldigt dömts till straff och placerats i till exempel fängelse får ersättning för övergreppet. Det kan vara nog så liten ersättning, men i princip åtar sig staten ansvaret för den oförrätt som begåtts.

Men det finns straffade som inte ska räkna med ersättning – även om de dömts helt oskyldiga. Det gäller företagare som dömts till näringsförbud. Omkring 450 svenskar har idag näringsförbud – det vill säga de får inte engagera sig i egen företagsamhet. Flera hundra döms till näringsförbud varje år. Med tanke på kvalitén på den svenska rättskipnig är det rimligt att utgå från att åtminstone något tiotal är helt oskyldiga. Några få lyckas få rättelse.

Men även om rättelsen sker genom ett vanligt överklagande kan skadan redan vara skedd och den dömd – och friade – har fått sin ekonomi ruinerad och sin framtid förstörd. När rättvisa så skipas kunde man tycka att det var statens sak att ställa till rätta vad en felaktig rättstillämpning ställt

till. Men icke.

Det finns nämligen ingen paragraf som reglerar ersättning för den som drabbats av näringsförbud.

Dagens Nyheter berättar om en företagare som råkat illa ut. Han var revisor för en snabbt växande byggfirma med många dotterbolag. Ägarna till byggfirman ägnade sig åt ekonomiska oegentligheter och gick så småningom i konkurs. Revisorn hade inte klarat av att i tid få stopp på oegentligheterna. Revisorn dömdes till tretton månaders fängelse och tre års näringsförbud.

Till hovrätten kunde han bevisa att han var oskyldig och straffet upphävdes. Det blev aldrig någon fängelsevistelse. Men näringsförbudet trädde ikraft redan vid tingsrättsdomen. Firman måste avvecklas och den tidigare revisorn är sedan dess arbetslös.

Hade han suttit oskyldig i fängelse hade han fått skadestånd. Men staten har inget skadeståndsansvar för att en oskyldig drabbas av näringsförbud. Billigt för staten, men förödande för medborgaren.

Antisemitism på kafé

Kafé 44 på Tjärhovsgatan i Stockholm har polisanmälts av riksdagsledamoten Cecilia Wikström för "hets mot folkgrupp". Orsaken är att kaféet haft en affisch med texten "En sprängfylld dag. Lör. 3 april. Kafé 44" som reklam för en utställning. Under texten fanns en bild på en muslimsk kvinna med ett automatvapen i händerna framför en moské. Cecilia Wikström menar att detta är ett öppet förhållande till terrorism av palestinska självmordsbombare och ett uttryck för antisemitism.

"Budskapet är tydligt och värdeladdat", säger Wikström enligt tidningen *Södermalmsnytt* (24-30/4 2004). "Det får inte accepteras. Det demokratiska samhället måste reagera. Det var så här som den muslimska världen startade när man rekryterade de första 'martyrerna'."

På Kafé 44 ville ingen kommentera affischen eller vad som tilldrog sig där på utsatt dag.

Protester mot förbud

I Stockholm har den politiska vänstermajoriteten beslutat att införa alkoholförbud i Katarina-Sofia. Det innebär att det inte blir tillåtet att exempelvis ta med sig en flaska vin i picnicorgen. De flesta invånarna i de drabbade stadsdelarna är emot förbudet, även om detta också stöds av några. "Det kostar mycket mer att gå till en pub och

dricka en öl jämfört med att köpa på systembolaget och sätta sig i en park", säger Kerstin Nilsson i Hornstull på en fråga från tidningen *Södermalmsnytt*. "Och alla har ju inte en sommarstuga att åka till utan måste hålla sig i stan."

Förbudet kan ses som ytterligare ett utslag av värsta sortens överförmynderi och av den oproportionerligt stora andelen helynkterister bland våra politiker.

Staten vill inte att folk ska jobba!

Vi skrev för några år sedan (nummer 3 2000) hur en a-kassa hotade att kräva tillbaka redan utbetalt stöd om den arbetslösa kvinnan det handlade om skaffade sig ett nytt jobb. Hon hade varit anställd av ett bemanningsföretag och sådana ser myndigheterna med skepsis. Och a-kassorna tvingas följa myndigheternas regler.

Vissa ändringar i reglerna har genomförts sedan år 2000, men fortfarande kan Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa varna sina medlemmar för att ta arbete i bemanningsföretag, om de inte precis lirkar in sig mellan paragraferna i den djungel som är till för att straffa dem som arbetar på bemanningsföretag. Det är nog inte lätt för den som utan egen förskyllan inte får tag på annat jobb än via ett bemanningsföretag att förhandla till sig villkor som passar a-kassans höga potentater och samtidigt kan accepteras av arbetsgivaren. Reglerna går ut på att bemanningsföretaget ska betala om den anställde inte kan få något uppdrag. Det kan gå en kortare tid, men i längden går det naturligtvis inte för ett företag att ha anställda som inte drar in några intäkter. Resultatet blir att den som blir arbetslös inte bara blir utan jobb utan också blir utan a-kasseersättning.

Många lär därför tveka både en och två gånger innan de tar jobb i ett bemanningsföretag på de villkor som står till buds.

Av staten utsedd förmyndare förskingrade – staten tar inget ansvar

–Jag trodde att samhället hade ett bättre skydd för brottsoffer. Varje månad ligger jag på minus. Jag kunde levat ett annorlunda liv om jag bara fått mina pengar. Det finns ingen rättvisa, säger Emma Håkansson, i dag 21 år.

När Emma Håkansson från Karlskrona var nio år drabbades hennes mamma av cancer. Tumören i hjärnan opererades.

Men snart kom fler tumörer och cancer spred sig till halsen. Sex år senare dog mamman.

–Det var väldigt jobbigt att växa upp utan mamma. Inte ha en mamma att fråga om saker som dottrar frågar om, säger Emma Håkansson. Blekinge tingsrätt utsåg en särskild vårdnadshavare och förmyndare vars uppgift var att se till hennes bästa.

Förmyndaren fick ansvar för livförsäkringen efter Emmas mamma, barnpensionen, studiemedlet och underhållsstödet. Men den kvinna som Emma litade på och betraktade som mamma svek henne grovt. Förmyndaren stoppade närmare 177 000 kronor i egen ficka.

–Jag frågade hur mycket pengar jag hade kvar från mamma. Den summan hon sa var mindre än den jag räknat ut. Då började jag förstå att något var knasigt.

Det ekonomiska arvet efter Emma Håkanssons mamma sattes in på ett konto med överförmyndarspär. Varje gång ett uttag skulle göras behövdes ett tillstånd av överförmyndarnämnden. Men förmyndaren lyckades ändå lura till sig pengar. Varje gång Emma begärde att få pengar från kontot fick hon skriva under en ansökan. I den skulle det klart framgå vad pengarna skulle användas till. Ansökan skickade förmyndaren vidare till överförmyndarnämnden för bedömning.

När Emma Håkansson sedan frågade sin förmyndare var pengarna tagit vägen fick hon beskedet att ansökan inte beviljats. Men det var lögn. Alla ansökningar utom en beviljades.

Blekinge tingsrätt dömde 2002 förmyndaren för grov förskingring till villkorlig dom med samhällstjänst. Rätten beslutade också att kvinnan skulle betala ett skadestånd på närmare 177 000 kronor. Men Emma Håkansson har fortfarande inte fått en krona.

Och hennes möjligheter att få tillbaka pengarna är nästan obefintliga. Den brottsdömda kvinnan har inga tillgångar. Forsvararen och målsägandebiträdet som medverkade vid rättegången har däremot fått närmare 70 000 kronor att dela på. Men de kostnaderna står staten för.

(Blekinge Läns Tidning)

UTLANDS-NYTT

29 436 tågvagnar stulen konst

Under Andra världskriget lade de tyska nationalsocialisterna beslag på en stor mängd konstverk runt om i Europa. En del av dessa konstverk kunde efter kriget återlämnas till de ursprungliga ägarna, men många köptes på olika vägar upp av skrupelfria konsthandlare och fann så småningom nya ägare. Därtill kommer att sovjetiska trupper som erövrade tidigare tyskkontrollerat territorium lade vantarna på en försvarlig mängd konst.

Om detta ämne hamnade ett föredrag i samband med Judiska museets vänners årsmöte i Stockholm av filosofie doktor Lisbeth Lindeborg, verksam i Marburg i Tyskland.

Lindeborgs huvudexempel var en känd målning av den avantgardistiske ryske konstnären Kandinsky, ett verk som efter diverse turer hamnade på ett konstgalleri som ägs av Ernst Beyler i Basel. Verket hade en gång ägts av Kandinskys ryske konstnärskollega El Lizitsky tillsammans med dennes tysk-judiska hustru Sofie, vilka var bosatta i Moskva. Konstnären själv dog i tuberkulos, men Sofie hamnade tillsammans med sin minderårige son Jen i Novosibirsk i Sibirien där hon försörjde sig underblygsamma omständigheter. Efter att ha återvänt till Tyskland en kortare tid för att försöka spåra upp sin och tidigare makens konstsamling, återkom hon till Sovjetunionen eftersom naziterrorn mot judarna hade satt in på allvar. Sin konst lyckades hon inte återfinna.

Emellertid hade Kandinsky-tavlan samt ett verk av Paul Klee ställts ut av nazisterna i utställningen "Ursprårad konst".

–Somliga av de verk som här ställts ut som avskräckande exempel brändes, men andra hamnade på den illegala konstmarknaden, sade Lisbeth Lindeborg. Nazistkoryféerna hade ett obsessivt intresse för konst, och exempelvis Hermann Göring byggde upp en jättelik konstsamling som han planerade lämna i arv till det tyska folket. 29 436 järnvägsvagnar användes för att frakta stulen konst till Tyskland i samband med kriget.

En hel del av den konst som stals av nazisterna hamnade på olika vägar i Frankrike, medan annat fann vägen till exempelvis Schweiz eller Österrike. Beylers galleri i schweiziska Basel lade, som

nämnts, beslag på Lizitskys Kandinsky-tavla vilken beräknas vara värd 30 miljoner kronor i dag. Detta trots att Jen Lizitsky, numera bosatt i den spanska provinsen Andalusien, är rättmätig ägare. Galleriägaren själv hävdade vid en rättsprocess att han inköpt tavlan i god tro och fick rätt. Jen Lizitsky lär dock ha blivit ekonomiskt kompenserad för sin förlust.

–Man kan fråga sig hur mycket av Beylers konst som är stulen – där finns verk av exempelvis Mondriaan, Picasso, Klee med flera, sade doktor Lindeborg.

Ämnet "konst stulen av nazisterna" är alltså känsligt. Det är också känt att Sovjet/Ryssland alltid haft policyn att aldrig lämna igen krigsbyte, vilket enligt uppgift även gäller här aktuell kategori konst som hamnat i det sovjetiska/ryska riket. Dock synes Ukraina under sista tiden ha ändrat attityd och har nyligen offentliggjort en del av den konst man lagt beslag på.

1998 hölls en utställning i Washington, D.C. med temat "Nazi-Confiscated Art". Flera länder överenskom här om att konst som stulits skulle återlämnas till de rättmätiga ägarna. Magdeburg i Tyskland har fungerat som koordineringsort för konstägare som vill återfå försvunna verk, men eljest uppger Lisbeth Lindeborg att Tyskland varit trögt när det gäller återbördandet

av stulen konst.

–I Tyskland prioriterar man inte den här frågan. Annars finns det kommittéer för stulen konst i länder som Portugal, Belgien och Finland.

2002 väcktes i Europaparlamentet en motion om att konsten i fråga skall återföras till ägarna. Men mycket litet uppges ha hänt i frågan.

Bara 100 miljoner...

Den saudiske prinsen Khalid uppgav för den amerikanske författaren Mike Evans att "Inte mer än tio procent av världens muslimska befolkning är fundamentalister". Evans oro försvann dock inte med det beskedet.

"Var snäll och ring efter en taxi", uppges Evans ha svarat. "Detta betyder att det bara finns 100 miljoner islamister som vill döda amerikaner... i stället för en miljard. Jag finner inte detta särskilt lugnande."

(Soldier of Fortune)

Mördad pastor

Det var i början av året som med automatvapen beväpnade män genom ett fönster mot bakgården till en kyrka i Tadjikistan sköt ihjäl den baptistiske missionären och pastorn Sergej Besarab. Den senare befann sig i kyrksalen, försänkt i bön. Pastorns hustru fanns i rummet intill och kunde endast konstatera att maken dog av beskjutningen.

En vecka före det dödsbringande attentatet hade Besarab angripits i en lokal

tidning på grund av sitt missionsarbete i ett starkt muslimskt område.

(Ljus i Öster)

Inflytelserik pajas

Dennis Kucinich, demokratisk leadmot i representanthuset, väckte visst uppseende genom sin extremt vänsterinriktade primärvalskampanj. Han avfärdades av somliga bedömare som en harmlös pajas och fann sig efter en tid, föga oväntat, föranlåten att inställa sin presidentvalskampanj. Vid ett närmare påseende kan det dock göras gällande, att Kucinich varit en inflytelserik pajas som lyckats vrida den demokratiska primärvalscirkusen en bra bit åt vänster. Han blev också så till den grad uppmärksammas att han fick vara gäst hos den mest inflytelserike amerikanska pratshowsvärden, Jay Leno.

Vem är då Dennis Kucinich? Han är en kongressman från Ohio som suttit som representant för demokratiska partiet i representanthuset i fyra ämbetsperioder (sammanlagt åtta år). Dessförinnan hade han gjort sig känd som något av ett politiskt underbarn som i unga år valdes till borgmästare i Cleveland. Han är alltså långt ifrån någon dununge i sammanhanget. Det är lätt att underskatta Kucinich på grund av dennes vänsterextrema tankar, som passar så illa in i amerikansk idétradition. Han har dessutom med sin ringa längd och något bisarra utseende en udda personlig framtoning.

Ändå menar seriösa bedömare att Kucinich, som naturligtvis aldrig varit något seriöst alternativ som demokratisk presidentkandidat, lyckats med konststycket att få andra mer realistiska kandidater såsom Howard Dean och John Kerry att acceptera delar av hans egna politiska agenda. Kucinich var exempelvis den förste bland kandidaterna som på allvar angrep president Bushs Irak-politik. Han krävde också reservationslöst att USA skulle dra sig ur the North Atlantic Trade Association, NAFTA (Nordamerikanska handelsförbundet omfattande USA, Kanada och Mexiko). Kucinich vill vidare ha en heltäckande sjukförsäkring.

Genom att vid varje lägligt tillfälle på ett effektivt sätt framföra dessa åsikter har Kucinich lyckats vrida den demokratiska debatten åt vänster. Observatörer har pekat på att Kerry, Dean och John Edwards i en rad frågor anpassat sin kampanjretorik efter Dennis Kucinichs åsikter, icke minst i Irak-frågan.

(National Review)

Schwarzeneggers kamp

Den kaliforniske guvernören Arnold Schwarzenegger har ingen avundsvärd uppgift. Den tidigare demokratiska guvernören, Gray Davies, hade misskött Kalifornien så gravt att delstatens budgetunderskott var större än de övriga 49 delstaternas sammanlagda underskott!

Den österrikiskfödde före detta skådespelarens kamp har så långt faktiskt lett till några delsegrar. Arnold började exempelvis med att självsvåldigt skära bort 150 miljoner dollar – alltså närmare en miljard kronor – från budgeten. Det innebar bland annat att några vänstergruppering blev utan delstatligt stöd. Ekonomiska experter menar dock att delstatens största problem inte är det långfristiga budgetunderskottet utan en kris i kontantinflödet. De pengar som kommer in kan visa sig otillräckliga för att betala de löpande räkningarna.

Mellan juni 2000 och slutet av 2003 uppvisade Kalifornien en negativ tillväxt i sammanlagda intäkter efter inflation. Detta beror på att, för första gången i den kaliforniska historien, fler skattebetalare har lämnat delstaten under en treårsperiod än de som flyttat in. Uttryckt annorlunda: många miljonärer har schappat, detta till stor del som ren protest mot delstatsregeringens näringslivsfientliga politik. Gray Davies och hans kumpaner har helt enkelt varit mer intresserade av att gynna politiskt korrekta nyckelgrupper, såsom miljöfanatiker och böglobbyister, än att föra en ekonomisk tillväxtpolitik.

Det beräknas att antalet dollarmiljonärer i Kalifornien minskat från 44 000 år 2000 till 29 000 år 2002.

Hittills tycks Arnold Schwarzenegger ha gjort ett acceptabelt jobb för att få rätsida på Kaliforniens problem. Han har också glatt konservativa bedömare med att, trots att han haft rykte om sig att gå på Hollywood-vänsterns linje när det gäller sociala frågor, protestera mot homosexuella vigslar i det normalt extremt toleranta Kalifornien. Arnold har också jämförts med en annan före detta skådespelare som blev politiker, Ronald Reagan, när det gäller förmågan att kommunicera fram sitt budskap.

”Givet Kaliforniens vänstervridna politik har Arnold bara två verkliga tillgångar”, menar Stephen Moore i *National Review* (26/1): ”...predikstolen och vetopennan. Om han använder båda har denne österrikiskfödde Mr. Universum en unik möjlighet att bryta vänsterns lastliga grepp om Sacramento [Kaliforniens

administrativa huvudstad] – och återföra den blomning som staten en gång hade och som, för inte så länge sedan, gjorde den till guldkimrande.”

Vältränade terrorister på Guantanamo

Den amerikanska regeringen har frisläppt fem brittiska fångar från Guantanamo på Kuba. Fya av de fem var vältränade terrorister. Själva förnekar de all koppling till terroristgrupper, men den amerikanska ambassaden i London har i ett brev till tidningen Sun gett information om att en av de fyra genomgick utbildning hos al-Qaida i ett hus i Kabul i september 2001. mannen deltog sedan i striderna i Tora Bora-bergen, Usama bin Ladins tillhåll i slutet av 2001.

Två av de andra deltog i militärutbildning i Afghanistan under september-oktober 2000, en utbildning som omfattade Kalsjnikovs, handgranater och handburna robotar. De två hade befunnit sig på annan plats, men återvände till Afghanistan för att delta i ”jihad” kort tid efter terrordåden i september 2001. De deltog sedan i striderna mot frihetsstyrkorna i Afghanistan och greps i staden Kunduz.

De fyra sålde sina historier till den brittiska sensationspressen där de inte nog kunde understryka hur oskyldiga de var. Sun hävdade att tidningarna kunde ha betalt upp till 1 miljon pund för berättelserna. Sun borde veta, för de tillhör de som brukar betala rundligt för sensationella historier. Den här gången var priset för högt, eller så ville antingen Sun eller talibanerna inte ställa upp. Sun valde då den billiga lösningen att vända sig till amerikanska ambassaden i London, som (gratis) försåg dem med information om de frisläppta.

Åtminstone en av de frisläppta har uppgett sig vara en svuren fiende till USA och Storbritannien och varm sympatisör till al-Qaida, som han bevisligen tjänat.

Den brittiska regeringen gjorde åtaganden att den skulle kontrollera att de frisläppta inte begick nya terrordåd, hur nu detta ska gå till. Enligt uppgift protesterade både utrikes- och försvarsministrarna mot de åtagandena, men premiärminister Tony Blair genomdrev att Storbritannien skulle göra åtagandena och de fem britterna släpptes.

En av de fem har familj och barn och inte samma uppenbara kopplingar till al-Qaida som de fyra andra. Övervakning av de fem beräknas kosta en miljon pund om året.

Få böcker har betytt så mycket för den lyckosamma utgången av det kalla kriget som Robert Conquests *Den stora terrorn* (*The Great Terror*), en engagerad och

samtidigt sakligt otadlig uppgörelse med Stalins skräckvälde i Sovjetunionen. Författaren har även därefter genom åren fortsatt att producera högintressanta

böcker om kommunismens teori och praktik. Vad som i dag är praktiskt taget bortglömt är att engelsmannen Conquest började sin skrivarbana som poet.

Kalla krigets hjältar:

Conquest beskrev Stalins terror

★★★ Bland de skribenter som utförde betydelsefulla insatser för den frihetliga sidan i det kalla kriget intar Robert Conquest en central plats. Hans mästerliga översiktsverk över Stalins sovjetiska diktatur, *Den stora terrorn. Stalins skräckvälde under 30-talet* (den engelska originalutgåvan utkom 1968, den svenska versionen på Prisma 1971), visade att uppskattningsvis 15 miljoner människor likviderades av de sovjetiska kommunisterna under åren 1926–38. Conquests engagerade och samtidigt sakinriktade skildring av Stalin-terrorn kan sägas utgöra en facklittertär motsvarighet till Solsjenitsyns några år senare utgivna skönlitterära prestation *Gulagarkipelagen* och hans mäktiga svit om den revolutionära händelseutvecklingen i Ryssland.

Robert George Conquest föddes i Wor-

av Tommy Hansson

cestershire i England 1917, son till amerikanen R.F.W. Conquest som medarbetade i brittiska *Punch* och andra tidskrifter. Familjen, föräldrar och tre barn, levde i små omständigheter och var tidvis bosatt i södra Frankrike. Robert och hans två systrar uppmuntrades tidigt av föräldrarna att leva "ett tufft och oberoende liv". Eljest kom ynglingen dåligt överens med fadern, som dock uppammade en grundläggande intellektuell nyfikenhet hos sonen.

Den stora deportationen

Robert Conquest studerade i sin ungdom bland annat vid Winchester College, Grenoble-universitetet och Magdalen College, Oxford. Efter slutförda universitetsstudier 1939 lät unge Conquest enrullera sig i brittiska armén. Andra världskriget tillbringade han i Italien och på Balkan i the Oxford and Buckinghamshire Light Infantry och muckade först 1946, då han fick anställning i brittiska Foreign Office. Han tjänstgjorde som diplomat i Sofia och

Robert Conquest har varit poet, diplomat, forskare och skildrare av det kommunistiska tyranniet i främst Sovjetunionen. (Teckning: Benny H.V. Andersson)

New York. Diplomatlivet fann han trivsamt men underbetalt.

Det var förvisso lyckosamt för den fria världen och dess värderingar att Robert Conquest gav den diplomatiska karriären på båten och i stället satsade på skriftstäl-larskap. Redan 1945 vann han ett litterärt pris för dikten "Elegy for Drummond Alison". Efter att ha varit medredaktör för en lyrikantologi utgiven av PEN-klubben, kom Conquest 1955 ut med den egna diktsamlingen *Poems* 1955 vilken fick ett positivt mottagande bland kritikerna. Samma år publicerade Conquest en politisk science fiction-skildring med titeln *A World of Difference*, i vilken totalitära revolutionärer söker undergräva det lagliga styrelsekicket.

1956 lämnade Robert Conquest, som då var nästan 40 år gammal, diplomatyrket för att bli dels frilansskribent, dels akademisk forskare. I det sistnämnda gebitet var han först verksam som sovjetforskare vid the London School of Economics. 1959-60 var han gästföreläsare vid the University of Buffalo i USA. 1960 publicerade så

Robert Conquest sitt första större verk om sovjetkommunismen, *The Soviet Deportation of Nationalities* vilken 1970 utkom i en reviderad/omskreven version med titeln *The Nation Killers*, som kom ut i svensk översättning med titeln *Den stora deportationen* 1972 (Gebers förlag).

Här beskriver Conquest engagerat massdeportationerna av åtta i Sovjetunionen ingående hela nationer från deras hemländer till andra regioner i Stalins välde. Bland de deporterade folken fanns krimtatarerna, ingusjerna, tjetjenerna, kalmuckerna och volgatyskarna. Conquest: "De deporterades med svåra förluster i människoliv, de återstående resterna spriddes ut över avlägsna och för dem främmande områden, deras namn ströks från officiella förteckningar, någon undervisning gavs inte på deras språk och några böcker trycktes inte längre på dessa" (sidan 10).

Conquest uppskattar att "Förmodligen var det inte mer än [!] en halv miljon människor som dog till följd av dessa åtgärder". Stalins syfte var att av politiskt taktiska skäl eliminera de aktuella folkslagen, men

historien har visat att historien kastar långa skuggor – åtminstone ett av de misshandlade folkslagen, de muhammedanska tjetjenerna, är då detta skrivs ett av den nuvarande Moskva-regimens största och mest uppenbara problem.

Den stora terrorn

I början av 1960-talet publicerade Conquest *Common Sense About Russia* samt *Power and Policy in the U.S.S.R.*; framförallt genom det senare verket etablerade sig Robert Conquest nu som en ledande sovjetolog. Författarens stilistiska och akademiska handlag rönt överlag uppskattning, även om vänsterinriktade sovjetobservatörer (naturligtvis) tyckte att han var väl anti-sovjetisk. 1964–65 verkade Conquest som ledande forskare vid det amerikanska Columbia-universitetets Russian Institute, varefter han utsågs till redaktör för en betydelsefull serie sovjetstudier som i USA gavs ut av förlaget Praeger och i Storbritannien av Bodley Head.

1965 gav Conquest själv ut *Russia After Krushchev* och 1968 *The Great Terror. Stalin's Purge of the Thirties*. "A masterpiece of historic detection", kallas det senare verket i avsnittet om Conquest i *World Authors 1950–70* (1975). I den 1971 utkomna *Where Marx Went Wrong* presenterar författaren enligt samma källa en "kvik och åskådlig" exposé över ryska revolutionen och efterföljande sovjetiska regeringar".

Men det är alltså *Den stora terrorn* som är Conquests storverk. Utan detta skulle han förmodligen anses vara blott ännu en i raden av habila sovjetiskildrare, men inte den gigant han i dag framstår som. Författaren går ut hårt redan i de första meningarna i bokens förord (sidan 9): "Stalins utrensningar på 1930-talet är på sätt och vis den händelse under senaste mansåldern som mest påverkat världen av i dag. Nazismen och andra världskriget har efterlämnat smärtsamma sår. Men i långt högre grad än stalinismen hör de historien och det förflutna till. Hitlers regim rasade samman för mer än tjugofem år sedan. Men den regim Stalin skapade och de regimer som byggts på andra håll med den som förebild finns kvar... i själva verket lever hela mänskligheten fortfarande i skuggan av Stalin."

Här fastslår Robert Conquest således redan inledningsvis att Stalins illdåd inte var någon isolerad företeelse eller en avvikelse från "den sanna, goda kom-

munismen", vilket på fullt allvar gjorts gällande. Tvärtom – det var Stalin som skapade förutsättningarna för den sovjetregim som vid den tid Conquest författade sitt banbrytande verk tycktes stå på höjden av sin makt, Breznev-administrationen. Från mitten av 1960-talet hade den senare slagit in på en nystalinistisk kurs med hårdare tag mot oliktankande och ett intensifierat stöd till upprorsrörelser i Tredje världen som ett par kännemärken.

Lenins roll

Om Breznev lutade sig mot Stalin i sin metodik, så hade Stalin i sin tur stött sig på V.I. Lenin, bolsjevikstatens skapare. Detta fastslår Robert Conquest redan i inledningen "Terrorns rötter" (sidan 17) i sitt storverk: "Utrensningarna kom inte som en plötslig och fullständig överraskning. De hade sina rötter i sovjetstatens förflutna. Det vore otvivelaktigt fel att hävda att de kom som en oundviklig konsekvens av sovjetsamhällets och kommunistpartiets karaktär. De fungerade ju som en metod att framtinga våldsamma förändringar i detta samhälle och i detta parti. Men de skulle inte ha kunnat genomföras mot någon annan bakgrund än det utomordentligt idiosynkratiska bolsjevikstyret."

I inledningen apostroferas för övrigt de varnande ord som revolutionären Rosa Luxemburg en gång framförde: "Det botemedel som uppfanns av Lenin och Trotskij, det allmänna undertryckandet av demokratin, är värre än det onda som skulle botas."

Den stora terrorns arkitekt, Josef Stalin, föddes och växte upp i staden Gorij i Georgien i slutet av 1800-talet. Efter en tillfällig séjour vid prästseminariet i Tbilisi i 20-årsåldern anslöt han sig till revolutionens styrkor. Han ansågs vara en duglig revolutionär – bland annat organiserade han bankrån för att skaffa fram pengar – och skicklig debattör och kom tidigt upp sig i partihierarkin, men att han så småningom skulle bli Lenins arvtagare och Sovjetunionens diktator i närmare 30 år var det ingen som förutspådde i detta tidiga skede.

"Han nådde sin ställning genom skickligt manövrerande", konstaterar Conquest om Stalin (sidan 81). Under perioden 1924, då han tog över efter Lenin, till 1934, manövrerade han sovjetskutan utan större omvälvningar. Vändpunkten kom med mordet på Leningrads partiboss Kirov 1934, efter vilket den stalinistiska terrorn satte in med full styrka.

Ordzjonikidzes död...

Det extraordinära med Stalins utrensningar av medlemmar i kommunistpartiet var, att revolutionsveteraner som under hela sitt vuxna liv varit bokstavstroende kommunister och som inte skulle tvekat en sekund att sälja sin mor för kommunismens heliga sak plötsligt erkände att de var fascistiska kollaboratörer i fiendliga maktens sold. För alla reflekterande människor var det uppenbart att detta var lögnaktigt. De falska bekännelserna hade dels frampressats medelst tortyr, dels hade de dömda och senare avrättade veteranerna kommit till slusatsen att de gjorde kommunistpartiet och Sovjetunionen den största tjänsten genom att uppoffra sig på detta sätt.

En respekterad partiveteran som försökte streta emot var Sergo Ordzjonikidze. Denne hade upprört över att Stalin låtit avrätta Grigorij Pjatakov trots försäkringar om att dennes liv skulle sparas. Ordzjonikidze ringde först upp och skällde ut terrororganisationschefen och hemliga polisen, Nikolaj Jezjov, för att sedan också ringa och protestera högljutt hos Stalin. "Jag fordrar att det blir slut på denna maktfullkomlighet", citeras Ordzjonikidze av Conquest (sidan 183). "Jag är fortfarande medlem av politbyrå! Jag tänker riva upp himmel och jord, Koba [Stalins smeknamn i trängre partikretsar], om det så är det sista jag gör i livet!" Så långt hann dock inte Ordzjonikidze. Kort tid efter samtalet med Stalin var han död, officiellt som ett

resultat av "hjärtförflamning". Efter Stalins död påstods partiveteranens död ha varit "själv mord". I själva verket torde han ha röjts undan på Stalins direkta order.

Så småningom var nästan alla Stalins gamla revolutionskolleger borta, ställda inför rätta för helt osannolika brott och avrättade – Bucharin, Rykov, Jagoda, Zinovjev, Kamenev, Rjutov med flera, till och med våldsexekutören Jezjov. Ytterligare en miljon sovjetiska kommunister, tusentals kommunister från andra delar av världen, tiotusentals höga militärer, hundratals författare med flera föll offer för galningen Stalin.

...och Kirovs

Om mordet på Leningrads partichef Sergej Mironovitj Kirov den 1 december 1934 – den händelse som var startskottet för terrorn – har Robert Conquest 1989 skrivit i boken *Stalin and the Kirov Murder* (på svenska "Stalin och mordet på Kirov" på Prisma 1991). Kirov var en populär och karismatisk ledare som allmänt troddes kunna bli Stalins efterträdare. Det är klarlagt att Kirovs mördare var en utstött partimedlem som hette Leonid Vasilevitj Nikolajev – denne tog sig in i Kirovs kontor och sköt honom till döds och svimmade därefter bredvid Kirovs lik.

I sin bok redogör Conquest för de många invecklade förhållandena kring mordet, vilket påverkade sovjetisk politik ända in i Gorbatsjovs tidsålder i slutet på 1980-talet. Hans slutsats är att det var Stalin som iscensatte dådet genom att med hjälp av pålitliga hantlangare göra det möjligt för gärningsmannen Nikolajev att skjuta Kirov. Denne var ett av de sista hindren på vägen mot Stalins envælde och måste därför röjas ur vägen. Precis som fallet var med Ordzjonikidze har dock Kirov officiellt hyllats, både av Stalin själv och andra, som den exemplariske kommunisten, låt vara att åstkilliga av den förstnämndes anförvanter också föll offer för terrorn. Om dessa båda Stalin-offer skriver Conquest i Kirov-boken:

"Fallet [Ordzjonikidzes död] skiljer sig från Kirovs såtillvida att ingen av Stalins fiender anklagades för mordet. Men de liknar varandra därigenom att också här likviderades ett hinder för Stalin att uppnå oinskränkt makt. Kirovs död markerade början på denna process. Ordzjonikidzes markerade slutet och följdes omedelbart av centralkommitténs möte februari–mars 1937 som släppte loss det gränslösa ty-

ranniet och en terror utan gräns" (sidan 173).

Tio år efter det att *The Great Terror* publicerades gav Conquest ut boken *Kolyma*, som behandlar det sovjetiska slavarbetslägret Kolyma i Sibirien där mellan tre och fyra miljoner människor beräknas ha gått under i ett helvete av kyla och is. Det är Robert Conquests ovanskliga förtjänst att han, på en gång inlevelsefullt och balanserat, förmår redogöra för hur det kommunistiska skräckväldet under Stalin kunde uppkomma. Genom att kulmen på Conquests författargärning inföll mitt under vänsterrörelsens framträngande i västvärldens intellektuella etablissemang i slutet av 60- och början på 70-talet kunde också, av allt döma, något av samma rörelsens skadeverkningar begränsas. Efter Conquests avslöjarverksamhet blev det besvärligt för bokstavsvänstern att bagatellisera sovjetdiktaturens grymheter, även om försök naturligtvis gjordes – och görs. Företrädare för exempelvis KPLM(r) i Sverige brukar avfärda Conquest och alla andra kritiker av Stalin och kommunismen som "kapitalistlakejer köpta av MI5 och CIA".

Något som inga seriösa bedömare naturligtvis bryr sig ett dyft om.

Still going strong

Robert Conquest är, trots att han hunnit fylla 85, still going strong. 1999 gav han ut *Reflections on a Ravaged Century* på Nortons förlag. Så här skrev författaren Robert Harris i en recension i *National Review* 8 november 1999 om Conquests sentida kraftprov: "Detta är det underliggande temat i Conquests bok: att sovjetisk historia slutligen är en uppteckning om galenskap. Han behandlar den, och med visst fog, som en fallstudie i kollektiv villfarelse: ett monument över en särskild sorts intellektuell kapacitet att greppa om en Idé och sedan fullfölja det med en fanatism som sträcker sig bortom logiken in i det absurdas rike."

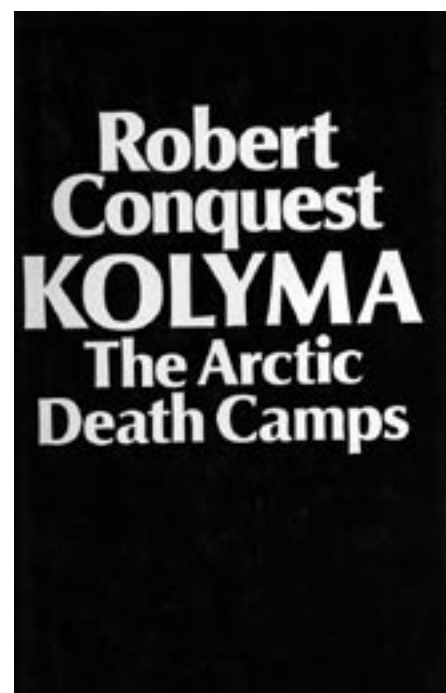
Den som läst något av Conquest vet att han har en fint utvecklad känsla för det groteskt absurda. I *Reflections on a Ravaged Century* beskriver författaren så Karl Marx som något av en knäppgök som till exempel trodde fullt och fast på pseudovetenskaper från 1800-talet som frenologi (skallmätning); vid sitt första möte med "mästaren" Marx skall socialistledaren Wilhelm Liebknecht ha fått sin skalle uppmätt av Marx tobaksbelagda fingrar! Redan mot slutet

av 1800-talet stod det klart för omvärlden att Marx haft fel i alla väsentliga avseenden. Hans renommé måste räddas av V.I. Lenins kompletterande tes om att det var nödvändigt med en elitmässig förtrupp för att Marx (och Engels) tankar skulle kunna nyttjas i statsbyggande syfte.

Det kan vara lämpligt att avsluta artikeln med ett utdrag ur en artikel av Robert Conquest i just *National Review* (24 januari 2000) avseende kommunismens ställning i den postsovjetiska tillvaron:

"Det brukar hävdas att västs pluralistisk politiska och sociala ordning vann en kolossal seger med sovjetkommunismens undergång. Och därmed kan det också påstås att de totalitära ideologierna på liknande sätt, och samtidigt, har avslöjats och besegrats inom den intellektuella sfären. Och det stämmer väl. Men väst står fortfarande inför påtagliga kommunistiska regimer, från den vansinniga Kimokratin som framställer plutonium i Pyongyang, till den omskakade men orekonstruerade kinesiska fastlandsregimen. Inte heller kan vi tro på att den vettiga västpolitik som fick Sovjet på fall är ihågkommen på ett adekvat sätt eller tillämpad i dessa alltjämt farliga fall – vilket innebär att det är något fel med den politiska medvetenheten i väst."

Conquest har med all sannolikhet dessvärre rätt. Också i denna analys.

Mazel och Malm fick applåder på Nalen

★ Våldsamma demonstrationer utbröt i vanlig ordning i samband med Förenade Israelinsamlingen/Keren Hayesods årliga "Israelfestival" i Stockholm den 21 mars. Vänsterslöddret, som hade samlats utanför festivallokalen "Nalen" på Regeringsgatan 74, utkämpade ett regelrätt gatuslag med polis och säkerhetsvakter från Judiska församlingen, men drog lyckligtvis det kortaste stråket.

Vad som inte nämndes med ett ord i media var vad som sades av de båda huvudtalarna – Israels ambassadör Zvi Mazel och ordföranden i Libera ungdomsförbundet, Fredrik Malm – under festivalkvällen. *Contra*, som var närvarande vid festivalen genom undertecknad, kan dock redovisa det viktigaste som sades.

Zvi Mazel.

Ambassadör Mazel framhöll bland annat följande:

– Sedan två palestinska terrorister nyligen brutit sig in i ett hem och mördat en vuxen och ett barn och senare sköts till döds av israelisk militär, kunde man efteråt läsa i västlig press: "Två palestinier dödade av Israel". Det exemplet ger problematiken med den ensidigt Israel-fientliga pressen i ett nötskal. Ett annat exempel var när en tioårig pojke fick motsvarande tio kronor för att ta en ryggsäck genom en israelisk avspärning. En kvinnlig vaktpostering öppnade dock ryggsäcken och kunde konstatera, att den innehöll en bomb. På avstånd försökte då den man som skickat ryggsäc-

ken med pojken fjärrutlösa bomben, men den exploderade av någon anledning inte. I västmedia fanns på sin höjd notiser eller korta artiklar om detta!

Ambassadör Mazel möttes av kraftigt bifall från festivalgästerna. Dessvärre står ambassadör Mazel, den modige man som på ett handfast sätt visade vad han tyckte om ett proterroristiskt "konstverk" på Historiska museet för ett par månader sedan, i begrepp att lämna vårt land då han går i pension.

Andre talare på Nalen var Liberala ungdomsförbundets (LUF) ordförande Fredrik Malm. Och han fick om möjligt ännu större bifall än ambassadör Mazel. Malm sade bland annat detta:

– 22 arabdiktaturer plus Iran accepterar inte att Israel existerar. En självmordsbombindustri har uppstått, ivrigt företrädd av Hamas-rörelsen. Denna stöds, förutom av arabdiktaturerna, av svenska biståndsgörandet SIDA. Det är en väl organiserad industri och inte uttryck för spontana reaktioner. Israel måste försvara sig militärt. Nazismen besegrades inte genom studiecirklar på ABF, ledda av Thomas Hammarberg-typer. Kalla kriget vanns inte av fredsörelsens varma famnar. För sådana insatser krävs militär planering och uppoffring!

Fredrik Malm berörde vidare den oroande och ökande antisemitismen bland muslimska grupper i Sverige och berömde den modige 14-årige jude i Göteborg, som upprepade gånger trakasserats för sin etniska identitet och härförleden skrev en uppmärksam debattartikel i *Expressen*.

Vi som lyssnade till talen och njöt av underhållning och förtäring inne i Nalen – framträdde gjorde "ståupparen" Adde Malmberg, sångerskan/pianisten Jeanette Meyer och musikensembeln Karlssons Kletzmer – märkte inte mycket av slödd-

ret ute på gatan, varav närmare hundratalet omhändertogs av polis. Mer än att det vimlade av säkerhetsfolk i foajén och att vi blev utslussade genom em bakväg efter festivalens slut.

Som motivering till våldsamheterna på gatan framförde intervjuade demonstranter i tidningarna dagen efter att "det samlades in pengarna till illegala bosättningar". Vilket naturligtvis var ren desinformation. De

Fredrik Malm.

pengar som samlades in genom lotterier och frivilliga bidrag – närmare 100 000 kronor – gick till humanitära insatser till förmån för barn, handikappade, äldre samt behövande invandrare.

När detta läses har säkert ytterligare dramatiska händelser inträffat i Israel – Palestina-området. Israeliska stridskrafter lyckades exempelvis eliminera Hamas blodbesudlade ledare sheikh Yassin i slutet av mars. Dennes efterträdare rönt samma öde. Dagarna efter undanröjandet av Yassin ertappades en 16-årig palestinier med ett dynamitbälte innehållande åtta kilogram sprängmedel runt kroppen.

Enligt modern hade 16-åringen lurats att bli självmordsbombare av al-Aqsa-martyrernas Nablus-gren. Terroristernas hänsynslöshet förnekar sig inte.

Tommy Hansson

Sharon och Arafat

★ Israels premiärminister Ariel Sharon är en politisk överlevare som hittills klarat alla stormar. Frågan är om han är lika lyckosam när det gäller att bevisa sin oskuld avseende de korruptionsanklagelser han utsatts för på sistone. Vad som är anmärkningsvärt är den öppenhet varmed ärendet behandlas

i det demokratiska Israel. En helt annan sak är då behandlingen av den palestinske ledaren Yassir Arafat.

I jämförelse med Arafat är Sharon närmast en oskyldig korgosse när det gäller korruption. Arafat, som när detta skrivs fortfarande håller ut i ruinerna av sitt högkvarter i Ramallah på Västbanken, har länge varit politiskt steril. Hans maktmissbruk och korruption antar gigantiska

proportioner. I det "Palestina" han antas vara ledare för, har inget val hållits på 15 år. Korruptionen är systematisk. Arafats hustru Suha, som bor i Paris, har överfört motsvarande 11,4 miljoner US dollar från schweiziska banker till sitt personliga konto.

Också andra medlemmar av den palestinska administrationen har anklagats för korruption.

63 000 steriliserade Ingen mer ersättning längre Är debatten över?

av Birger Hjelm

Steriliseringsersättningsnämnden avvecklades hösten 2003. Är debatten om tvångsteriliseringarna nu över?

1934 beslutar, med bred parlamentarisk enighet*, den svenska riksdagen att införa den första steriliseringslagsstiftningen. Från lagens tillkomst fram till 1976 då lagen avskaffades har cirka 63 000 människor steriliserats, varav övervägande delen kvinnor. Efter nazityskland så torde Sverige ligga i den absoluta toppen över länder som i denna omfattning steriliserat sina medborgare.

Det har skrivits en handfull böcker, ett antal artiklar och debattinlägg, åtminstone en renodlad doktorsavhandling (Maija Runcis, *Steriliseringarna i folkhemmet*) samt en statlig utredning om tvångsteriliseringarna. Två böcker som måste framhållas är *Förädlade svenskar*, första upplagan utgiven 1991, av journalisten Bosse Lindquists och *De rena och de andra*, utgiven 1999 av Maciej Zaremba, idéhistoriker och samhällsdebattör. Båda har syftet, och vill bidra till att lyfta bort skammen och skulden och ge upprättelse åt de drabbade, eller som Zaremba uttrycker det i sin bok "placera vanäran där den hör hemma". Formellt skulle de utsatta vanligen ge sitt medgivande för att sterilisering skulle bli verkställd men snarare som regel än undantag användes tvång för de oftast unga och vettskrämda männen och kvinnorna. I båda böckerna finner man hur tvånget ibland var direkt och öppet, men

*Sterilisering var en socialdemokratisk hjärtefråga, som fick stöd av delar av Bondeförbundet (Centern). Det lilla motstånd som fanns kom från högern och någon enstaka vänsterradikal. I nästa nummer av Contra ska vi beskriva hur lagen kom till – och vilka som var emot den.

mer vanligt att de utsatta blev föremål för raffinerad övertalning och utpressning. Att övertalning och utpressning skulle användas rekommenderades även av ansvariga myndigheter, däribland uttryckligen i direktiv från Socialstyrelsen (då Medicinalstyrelsen). Det är på sin plats att fråga sig hur Socialstyrelsen idag ställer sig till sitt dåvarande agerande och huruvida detta har utvärderats internt på myndigheten. I *De rena och de andra* läser vi att remissvaren 1936, på förslaget till en ny steriliseringslag, från i stort alla berörda myndigheter instämmer med regeringen att de knappt 500 personer per år som steriliserats enligt den gamla lagen är för få. Remissvaren instämmer i att orsaken är den gamla lagens begränsningar att med tvång endast kunna sterilisera "icke rättskapabla", det vill säga endast så störda personer att de inte förstär ingreppets innebörd:

Den ena myndigheten efter den andra överlämnar goda råd till regeringen om hur man under skenet av frivillighet skall kunna tvinga patienten till operation eller utvidga lagens räckvidd utan att ändra dess bokstav. "Jag har hittills försökt undvika alltför drastiska liknelser men här är de på sin plats. Det är kungliga ämbetsverk som talar i dessa papper men här låter de som 'il consigliere' till familjen Corleone".

Formerna och påtryckningsmetoderna varierade men kunde t.ex. inbegripa hot om att inte bli utskrivna från viss klinik, anstalt eller ungdomshem om man inte samtidigt lät sterilisera sig. Det var också vanligt att unga kvinnor i en socialt och eller ekonomiskt besvärlig situation som oplanerat blivit gravida beviljas abort men under villkoret att de också låter sterilisera sig. Exakt hur många som blev tvingade direkt eller indirekt är svårt att säga, men

klart är att det rör sig om ett mycket stort antal. Dessa tvångsteriliseringar är flagranta kränkningar av mänskliga rättigheter och kan inte beskrivas som annat än en av de i modern tid största skamfläckarna i vårt land.

"Rashygienisk värdegrund"

Författarna tar upp de av staten påstådda dåliga arvsanlagen av olika slag som det genomgående motivet till steriliseringarna. Anlag för till exempel så kallad "sinnesslöhet" är ett frekvent förekommande skäl i steriliseringsstatistiken. Diagnosen vet man idag ofta var direkt felaktig. Böckerna behandlar även den rasbiologiska och rashygieniska värdegrunden vilken steriliseringslagarna var inspirerad av. Sverige låg väl framme i att anamma dessa tankebanor och i mitten på tjugotalet invigs det rasbiologiska institutet i Uppsala, det första i världen. Svensk "rasförädling" var inspirerad av vissa andra västländer såsom USA som har börjat införa de första rashygieniska steriliseringslagarna men det är med Tyskland som det tongivande ideologiska utbytet sker, även efter nazisternas maktövertagande så fortsätter detta utbyte. Ett häpnadsväckande men tyvärr korrekt konstaterande av Lindquist är det absurda i att först när Tyskland riktigt grundligt visat rashygienens rätta ansikte, som Sverige på allvar sätter igång med sin egen steriliseringskampanj. Steriliseringarna ökar därmed kraftigt under andra världskriget och når sin kulmen först två år efter freden.

Befolkningsfrågan

Man möter naturligtvis makarna Myrdal i steriliseringsdebatten. 1934 publicerades deras välkända bok *Kris i befolkningsfrågan*. Sverige hade, menade de, alldeles för många lågvärdiga individer och krävde en så sträng lagtillämpning som möjligt. Om

nödvändigt så måste lagen skärpas och samhällets organ tillåtas sterilisera medborgare mot deras vilja. Motiven till förslagen var framförallt ekonomiskt motiverade och ändamålen helgar medlen. Hjon hade inte längre plats i det allt mer industrialiserade samhället. Huruvida egenskaper som sinnesslöhet är ärftligt eller inte är inget som bekymrar Alva och Gunnar Myrdal. Den iskalla cynismen och rationalismen som uttrycks är talande:

...det inte ur någon synpunkt kan försvaras att barn får födas upp hos sinnesslöa föräldrar. Varje fall är ett fall för mycket.

Hur förhåller sig Socialdemokratin idag till makarna Myrdals politiska gärning inom social- och familjepolitiken? Frågan måste ställas i synnerhet med avseende på att Alva Myrdal senare fick tunga poster i socialdemokratiska regeringar och var tongivande i social- och familjepolitiska frågor.

Läkarkårens ansvar

Det vilar naturligtvis ett stort ansvar på det politiska etablissemanget i allmänhet och på socialdemokratin i synnerhet, då de dominerat innehavet av regeringsmakten sedan tjugotalet. Men det är inte dugligt att lägga ansvaret bara på de högsta politiska beslutsfattarna. Även läkarkåren som utförde och lät det ske, har ett tungt ansvar. Har kåren på allvar gjort upp med det förflutna? Knappast! Bosse Lindquist beskriver det talande ”om det har varit svårt att få drabbade att träda fram så är det ingenting mot att få de då ansvariga läkarna att idag träda fram”. De få som vågat träda fram beskriver den behårda lojaliteten och auktoritära strukturen inom läkarkåren. Det var mycket sällsynt att tveksamma läkare vågade ifrågasätta allmänna direktiv. Man var dessutom, först och främst, en stats-tjänsteman i samhällsnyttans tjänst. I den mån kåren och läkarförbundet hanterat ämnet så är det med förbryllad tvetydighet. Det finns visserligen få enskilda läkare som gjort inlägg och bestämt tagit avstånd från kårens agerande, men man finner även inlägg som mer eller mindre försvarar handlandet. På en uttrycklig ställd fråga om kåren övervägt att formulera och föra fram en ursäkt till de drabbade så talar tystnaden. Det handlar om prestige och som Bosse Lindquist skriver i sitt förord ”Det är alltför många myndighetspersoner och

Maciej Zaremba uppmärksammade steriliseringspolitiken i en artikelserie i *Dagens Nyheter* och en bok från 1999. Han tycks ha missat att den kritik mot lagstiftningen som förekom, kom från konservativt håll.

gamla läkares heder som står på spel”. Maciej Zaremba har utförligt beskrivit orsakerna till läkarnas starka statstjänstemannaidentitet. Resonemanget är klartänt och i korthet; framväxten av en läkarkår här (till skillnad mot kontinenten) skedde på centralmaktens initiativ och med dess resurser. Läkarkåren har sen lång tid tjänat statsmaktens intresse. Individens och den enskilde patienten har aldrig varit annat än underordnad statens och allmännyttans intresse. Denna omständighet förändrades inte i början på seklet när Sverige började moderniseras, ej heller under mellan- och efterkrigstiden. Frågan är hur det förhåller sig idag? Uren intervju med medicinalrådet Lennart Rinder i läkartidningen 39/97 sägs bland annat följande:

Svenska läkare har insett att de har ett sammansatt uppdrag. Vår läkarutbildning klargör för studenterna att de har en samhälls- eller myndighetsroll. Visst har jag mött läkare i min tillsynsverksamhet som anser att arbetet till varje pris går ut på att gynna patienten /...../ jag törs sticka ut hakan och säga att då handlar det om en kulturell inställning, d.v.s. läkaren kommer från ett annat land. En läkare i Sverige måste lyda samhällets krav i konflikter med patienter.

Här måste förbundet och kåren bekänna färg. Var ligger (och låg) lojaliteten när samhällets och patientens intresse krockar? Vilka områden idag kommer att ifrågasättas och fördömas som övergrepp och kränkningar av individers rättigheter? Frågeställningen gäller även andra yrkeskåre som har klient och patientrelationer t.ex. socialtjänstemän och psykologer. Den erfarna advokaten i LVU- (Lagen om Vård av Unga) och barnavårdsärenden Lennart Hane skriver följande i en artikel i tidningen *Barometern* efter det så kallade Oskarshamn-fallet, där en liten pojke blev tvångsomhändertagen från sina milt förståndshandikappade föräldrar:

...är det möjligt att prognostisera den känslomässiga utvecklingen hos det uppväxande släktet eller hör detta till de delar av livet som är och måste få vara okända? Frågeställningar som tycks ge en hotbild för de många som får sin bärgning av dessa prognoser, ingalunda bara psykologen som fick en affärsuppgrörelse om 7 500 kr per dygn för flera månader, summor som kan motivera att följa beställarens förväntningar. Jag har i 40-talet liknande undersökningar aldrig råkat på en psykologutredning som gått emot beställarens misstro mot föräldrarna.

Steriliseringarna och grundlagen

Ett vanligt argument för att urskulda övergreppen är att strikt formellt juridiskt var allt korrekt hanterat. Här kommer man in på ett tämligen utforskat juridiskt gungfly. Undertecknad har inga intentioner att avgöra riktigheten i argumentet. Det finns dock några frågeställningar att anföra mot argumentet. Det är tveksamt om det tvång (hot, utpressning, övertalning) som många gånger faktiskt förekom i praktiken var med lagen överensstämmande, då endast de som inte kunde förstå ingreppets innebörd kunde steriliseras utan medgivande. Den andra invändningen är huruvida ingreppen stred mot rättigheter formulerade enligt svensk grundlag, eller internationell konventioner. Vi återkommer till Maciej Zarembas bok där han hänvisar till en möjlig paragraf i den förra grundlagen, nämligen paragraf 16 (den så kallade kungaförsäkran) vilken kan tydas så att ingen fick stympas eller mot sin vilja utsättas för ingrepp utan att saken

prövats inför domstol och därmed skulle tvångssteriliseringarna inte vara förenliga med grundlagen. Stred övergreppen vidare mot Europakonventionen (ratificerad av Sverige 1952) och FN:s deklamationer om mänskliga rättigheter från 1948? Av särskilt intresse är Europakonventionen eftersom det här faktiskt, till skillnad mot FN-konventioner, finns en domstol (Europadomstolen i Strasbourg) som kan pröva staters efterlevnad av konventionen. Det finns i alla fall ett par-tre konventionsartiklar som europarättskunniga jurister skulle titta närmare på. Dels möjligheten att tvångsingreppet i sig skulle vara konventionsvidrigt, men även att tvångsingreppet åtminstone kan strida mot konventionen om det inte föregåtts av domstolsbeslut. Ingen tvångssterilisering föregicks av domstolsprövning, ej heller har legaliteten i efterhand prövats av domstol. Än mindre drevs något fall till Europadomstolen. För att mål skall beviljas prövning krävs först att inhemska rättsmedel skall vara uttömda. Det vill säga gå igenom hela rättsväsendet, ända upp till högsta domstolen eller regeringsrätten om nödvändigt. Man förväns över rättsväsendets passivitet. En orsak är att Sverige saknar en modern maktodelningsstruktur jämfört med till exempel USA, där domstolarna har ett ovillkorligt oberoende gentemot den politiska makten. Kritiker som förordar maktodelningsprincipen menar att rättsväsendet och domstolarna här endast är en del av den statliga myndighets- och förvaltningsapparaten och därmed mycket dåliga på att försvara enskildas rättigheter mot det allmänna. Men en annan kanske viktigare faktor till passiviteten är den rättspositivistiska filosofins starka ställning i rättsväsendet. Zaremba skriver om denna filosofiska inriktning:

Ett av rättspositivismens främsta kännetecken är utmönstringen av all värde-diskurs ur juridiken. I praktiken innebär det inte att juridiken inte tjänar bestämda värden. Men juristen anser inte längre att det är hans sak att analysera deras beskaffenhet eller inbördes relationer.

Vidare skriver han följande om Karl Schlyter, den socialdemokratiska justitieministern som kontrasignerade 1934 års steriliseringslag.

Han representerade en ny generation socialdemokratiska juristers skolade i Axel

Hägerströms extremt rättspositivistiska anda och för vilka universella mänskliga rättigheter var "metafysiskt nonsens". Svensken hade inga rättigheter som inte Sveriges riksdag först beslutat om.

Ett rättspositivistiskt juridiskt system faller av förståeliga skäl drivna makthavare i smaken. En negativ sida är att juridiken tenderar att inrättas till endast ett politiskt verktyg och styrmedel, i bästa fall med goda föresatser, i sämsta fall i totalitär riktning.

Vad gjorde kyrkan?

Man skulle idag frestas tro att svenska kyrkan var absolut motståndare till tvångssteriliseringarna. Så var inte fallet. 1951 legitimerade, med undantag för vissa reservationer och påpekanden, samtliga biskopar i ett så kallat biskopsbrev steriliseringsarna. Präster satt också relativt länge med i diverse nämnder och styrelser runt om i landet vilka hanterade och signerade steriliseringsansökningar. Det förekom här att även präster signerade ansökningarna. Hur ställer sig idag svenska kyrkan till detta. Biskopskansliet vill inte kommentera ämnet utan hänvisar till Lektor Kjell O Lejon på Teologiska institutionen vid Linköpings universitet. Han har på uppdrag av svenska kyrkans forskningsråd skrivit boken "Tvångssteriliseringarna och Svenska Kyrkan 1935-1975" utgiven 1999. Det är svårt veta sig man är troende eller inte, vilket intellektuellt eller teologiskt resonemang som än förs till biskoparnas och prästernas försvar att förstå hur agerandet kan vara i överensstämmelse med det kristna budskapet. Denna centrala och viktiga fråga ställer inte Lejon, än mindre ger svar på den. Boken ägnar en ansenlig del att närmast bagatellisera prästernas roll och deltagande i ämnet genom att vrida och vända på antal och procenttal av prästers deltagande i beslut och underskrifter av steriliseringsansökningar. Att beskriva kyrkan och prästernas roll och deltagande som obefintlig är beklagligt och i direkt strid med slutsatser i Maija Runcis avhandling, vilken menar att prästerna hade ett betydande ansvar. Man kan lika gärna vända på Lejons resonemang och hävda att en prästs deltagande, är en för mycket. Rör det sig därtill om flera tiotalet eller något hundratal fall av prästers deltagande och undertecknande av ansökningshandlingar blir Lejons argument besvärande. Det har en liten relevans huruvida det var si eller

så många tio- eller hundratal prästerligt signerade ansökningar, eller röna ut det exakta procent- eller promilletalet. Det intressanta är att konstatera att det överhuvudtaget förekom och dessutom upprepade gånger. Även om Lejon tycker sig se att andelen signerade av präster är ringa så kommer man inte ifrån att de var frekvent medlemmar i nämnder och styrelser och som behandlade frågorna. De hade möjlighet att här sätta ner foten och protestera och försöka förhindra tilltagen. Så skedde inte*.

Socialdemokrat försvarade saken så sent som 2001

Zarembas artikelserie i DN 1997 drog på allvar igång debatten. Artiklarna fick stor uppmärksamhet inte bara i Sverige utan även utomlands. Efteråt finner man att reaktionerna på denna artikelserie (samt hans bok *De rena och de andra*) var blandade. Många instämde i hans analyser och slutsatser men påfallande många, företrädesvis från socialdemokratiskt håll, reagerade med indignation och beklagande och menade att det var ett skamligt och reaktionärt angrepp på vår stolta välfärdsstat. Ett av de mer beklämande inläggen i debatten kom från det förra socialdemokratiska statsrådet och ambassadören Carl Lidbom som ondgjorde sig över den rannsakan och självförebärrelser vissa politiker förde fram i media:

Redan den orgie i självförebärrelser som politiker och massmedier ägnade sig åt för ett par år sedan när det bröt ut en häftig debatt om tvångssteriliseringar i Sverige under 1930- och 40-talen var ganska påfrestande... Var det rimligt att man försökte hindra efterblivna mödrar att sätta barn till världen?... det fanns inte heller många som tyckte att det var fel att uppställa sterilisering som villkor för att man skulle bevilja en mentalt efterbliven kvinna abort. (Källa presstext DN 21 januari 2001).

Lidbom har uppenbarligen inte kännedom eller vill inte kännas vid att många av dem som utsattes för tvångssteriliseringar blev

*Noterbart är att inga teologer alls kom till tals i samband med riksdagsbehandlingen av förslagen. Det var läkare och socialarbetare som gick i frontlinjen för lagen, med visst motstånd från jurister. Prästerna hördes inte av alls. Se vidare artikel om detta i nästa nummer av Contra.

feldiagnosticerade. Få av dem som tvångssteriliserades var gravt utvecklingsstörda, en mindre andel skulle idag diagnostiseras som lätt utvecklingsstörda, medan de allra flesta var helt normala unga män och kvinnor, men som kom från fattiga förhållanden där de blivit intellektuellt understimulerade under uppväxten men som senare fann sig väl till rätta i vuxenlivet. Lidbom uppmanas att personligen träffa dessa personer idag, i den mån de fortfarande är i livet, och föra fram sina ståndpunkter. Man skall dock inte vara förvånad över Carl Lidboms utspel, då han genom karriären visat sig vara en varm anhängare av den ovan nämnda rättspositivismen.

Steriliseringsutredningen

I september 1997 beslutade regeringen att tillsätta en steriliseringsutredning. Som särskild utredare utsågs före detta universitetskanslern vid Lunds universitet, Carl Gustaf Andrén. Utredningens betänkande består av tre delar

I: Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975, Ekonomisk ersättning SOU 1999:2

II: Steriliseringsfrågan i Sverige 1935-1975, Historisk belysning, Kartläggning, Intervjuer SOU 2000:20

III: Från Politik till praktik, De svenska steriliseringslagarna 1935-1975 av Mattias Thyden, SOU 2000:22

Utredningen är med sina tre volymer omfattande. Källforskningarna, sammanställningarna och kartläggningen är genomarbetade. Det förekommer några mycket intressanta intervjuer med drabbade och skildringarna är gripande nog att få ett klippblock att börja gråta.

Men det finns framförallt en stor invändning av undertecknad. I utredningens andra del, kapitel två "Historien i backspegeln" behandlas frågor som skuld, ansvar och upprättelse. Man får inte glömma att utredningen är beställd av det politiska etablissemanget (regeringen) och överlåtits att utföras av en annan del av etablissemanget. Utredaren anser sig inte kunna/vilja inta en moraliserande ståndpunkt i frågor om skuld, ansvar och etik osv. Denna ståndpunkt skulle då med några korta och tydliga argument ha angetts och sedan lämnats därhän. I stället ägnas resten av kapitlet åt just moralfilosofiska resonemang som inte oväntat blir ett enda långt försvarstal för de som beslutade om och genomförde åtgärderna, det vill säga ytterligare en del av etablissemanget. Carl

Krav på sterilisering drevs av en liten grupp radikala läkare som såg sterilisering som en utväg för både sinnesslöa och promiskuösa kvinnor att undvika institutionsvård. Läkarna fick uppbackning av fattigvårdsarbetare och en anmärkningsvärt hög andel av Riksdagens kvinnliga ledamöter.

Gustaf Andrén försvinner in i argumentationernas återvändsgränder och återoppar tidsandan och rådande normer. Han gör sig till talesman och förespråkare för en värdenihilism som förnekar fasta och okränkbara mänskliga värden. Begrepp som självständigt tänkande, individens fria vilja och det individuella ansvaret är inget som utredningen överhuvudtaget resonerar kring och detta är en stor brist. Vi får inte reducera ner människor till viljelösa offer för tidsandan eller någon annan abstrakt yttre omständighet. Vi måste alltid ifrågasätta vår samtid och tänka kritiskt och självständigt annars står det illa till med vårt ansvar för efterkommande generationer. Om ifrågasättande, kritiskt tänkande och det civilkurage som krävs för detta har varit en bristvara i vår kultur, så är det på tiden att svenskarna uppmuntras och tränas i att utveckla dessa egenskaper. Att följa utredarens tankegångar fullt ut, ja då blir konsekvensen att man överhuvudtaget inte kan ägna sig åt att bekämpa övergrepp och kränkningar av mänskliga rättigheter. Det finns så gott som alltid en viss tidsanda eller rådande norm, i alla fall bland elitgrupper, för att "berättiga" övergrepp och kränkningar. Internationellt har vi i dessa

sammanhang dock inte varit blygsamma, i synnerhet inte sedan Olof Palmes dagar. Närhelst kränkningar av mänskliga rättigheter skett runtom i världen har vår regering utgett sig för att vara den ledande moraliska kompassen och delat ut kraftfulla fördömanden. Om dessa tvångssteriliseringar ägt rum i, låt oss säga hypotetiskt, länder som Sydafrika, Iran eller Nordkorea då hade tonfallet varit ett helt annat.

Vägen till helvetet byggs av goda intentioner

De goda intentionerna har ibland anförts som förmildrande omständigheter. En annan krönikör uttryckte det som att den stenlagda vägen till helvetet har byggts med plattor av välvillighet och goda intentioner. Det är lätt att instämma och denna helvetesvandring katalyserades av den svenska modellens upphöjda samförstånds- och konsensusideal, standardlösningar och storskalighet. Dom var inte många men det fanns, även när antalet tvångssteriliseringar var som högst, avvikande meningar och protester bland politiker, läkare, debattörer med flera. Hur behandlades dessa avvikande meningar och protester av sin samtid? De kvävdes ihjäl i tysthet. Hur hanterar vår egen samtid uppfattningar som går utanför huvudfåran? Varför har vi så lite av den fruktbara kakofoni av udda och politiskt inkorrekta åsikter och ståndpunkter som stöts och blöts mot varandra, vilken är vanliga i många andra kulturer? Detta borde steriliseringsdebatten handlat betydligt mer om.

Den statliga utredningen ledde fram till bildandet av myndigheten steriliseringsersättningsnämnden för hantering av ersättningar till drabbade. Ersättningsbeloppet sattes till 175 000 kronor per drabbad. Det blev nämndens ansvar att utreda vilka som, efter att de skickat in ansökan, har rätt till denna ersättning. Cirka 2 300 ansökningar har kommit in och av dessa har cirka 1600 beviljats ersättning. Myndigheten avvecklades hösten 2003 och existerade alltså blott under cirka fyra år. Statsmakten vill se ärendet slutbehandlat och slutdebatterat och är helt i linje med den svenska särdraget i förvaltnings- och myndighetskulturen att snabbast möjligt skaka av sig, förtränga och glömma obehagligheter, felaktigheter och övergrepp i det förgångna.

BOK-NYTT

Tisdagsklubben

På kvällen samma dag som Danmark och Norge invaderades av Nazityskland – den 9 april 1940 – bildades i Stockholm Tisdagsklubben. Initiativtagare var en modig kvinna som hette Amelie Posse, vilken en tid varit bosatt i Tjeckoslovakien och där kunnat iakttaga nationalsocialismens härjningar på nära håll. Tisdagsklubben blev ett inflytelserikt och frispråkigt forum i vilket en rad mer eller mindre bemärkta antinazister ur det svenska kulturlivet deltog; många blev i egenskap av presumtiva säkerhetsrisker föremål för ivrig uppvaktning från säkerhetsorganens sida.

Om kretsarna kring Tisdagsklubben har Rune Bokholm skrivit en i stort läsvärd bok som heter *Tisdagsklubben. Om glömda antinazistiska sanningssägare i svenskt 30- och 40-tal*. Som en röd tråd i boken behandlas initiativtagaren och ordföranden Amelie Posse (1884–1957), född i Stockholm men uppvuxen i Skåne och senare, som gift med en tjeckisk konstnär, bosatt i dåvarande Tjeckoslovakien.

Rune Bokholm inleder sin skildring genom att fastslå att det tidigt, för den som så ville, fanns rikligt med information att tillgå om nationalsocialismen och den politiska utvecklingen i Tyskland. Redan i februari 1920 offentliggjorde Adolf Hitler vid ett offentligt möte i München nazipartiets 25 punkter inklusive dess kompromisslösa rasprogram. I november 1923 försökte Hitler tillsammans med några nära medarbetare, bland dem general Erich von Ludendorff, iscensätta en våldsam statskupp i en ölkäl-

lare i den bayerska huvudstaden. Härefter skrev Hitler, under den korta fängelsevistelse som det misslyckade kuppförsoket renderade, verket *Mein Kampf*, vilket med Bokholms ord ställer upp två huvudtemata för den nationalsocialistiska åskådningen: ”revanschlysten nationalism och antisemitism”.

Efter Hitlers och nazisternas makt tillträde 1933 upphävdes undan för undan alla demokratiska fri- och rättigheter i Tyskland, särskilt för den judiska befolkningsgruppen vilken blev av med alla medborgerliga rättigheter. Många tusen psykiskt handikappade mördades. Och den 1 september 1939 marscherade Tyskland, som kulmen på en rad internationella provokationer, in i Polen och startade därmed Andra världskriget. Med den tyska invasionen av Sovjetunionen 1941 följde brutala massmord av judar och andra oönskade element i Stalins rike. Ändå hävdar än i denna dag en del debattörer (se recension i *Contra* 2/04 av Jan Linders *Svår neutralitet*) att man först 1945 kunde veta något bestämt om den tyska utrotningspolitiken!

Med Tisdagsklubben ville

Amelie Posse åstadkomma ”en preventiv andlig mobilisering” med antinazismen som minsta gemensamma nämnare. Sällskapet skulle vara av hemlig natur och ha en informell struktur; medlemsförteckningar skulle av säkerhetsskäl inte förekomma. Ett förberedande möte för det nya sällskapet hölls hemma hos bokförläggare Johan Hansson den 28 mars 1940, där bland andra närvarande fanns Peter Tennant från Storbritanniens legation i Stockholm, Gustaf Stridsberg, Maj och Yngve Lorents, Torsten Fogelqvist och Bertil Stålhane. Styrkan utökades så småningom med skriftställaren och politikern Ture Nerman, juristen Jacob De Geer, publicisten Ivar Harrie, utbildningsprofilen Gillis Hammar, historikern Beth Hennings, godsägaren Stig Thott med flera.

Tisdagsklubbens konstituerande sammankomst kom av en slump att äga rum den 9 april 1940 – då alltså Danmark och Norge hade besatts av tyska styrkor!

Bokholms bok handlar, trots titeln, inte exklusivt om Tisdagsklubben utan tar ett helhetsgrepp på den antinazistiska opinionsbildningen i Sverige, vilket inte gör den mindre läsvärd. Faktum var att det var långt ifrån riskfritt att försöka bedriva en konsekvent antinazism i Sverige från krigsutbrottet 1939 och närmare fem år framåt. Den obändige Ture Nerman, utgivare av tidningen *Trots Allt!* (se artikel i *Contra* 5/03), blev åtalad vid Stockholms tingsrätt tre gånger för att han jämfört Hitlers regim med ”skräckvälde” och ”gangstervälde” och tvingades spendera tre månader i riksängelset på Långholmen i Stockholm. Den så kallade Informationstyrelsen höll örnkoll på vad som skrevs och sades om nazismen i Sverige, och de publikationer som inte ansågs hålla måttet blev indragna eller censurerade.

Det råder därför ingen tvekan om att Tisdagsklubben fyllde en stor och viktig funktion i Sverige i den demokratiska renhållningens tjänst. Rune Bokholm porträtterar inklämmande en rad av de frihetliga opinionsbildare som försåg svenska folket med vital information och inspiration. Ture Nerman och Torgny Segerstedt var bara två av de mest profilerade – för övrigt porträtterar Bokholm personligheter som diplomaten Sven Grafström, professorn, politikern och debattören Israel Holmgren, estradören Karl Gerhard, radiouppläsaren Arvid Eriksson, friherre Malcolm Lilliehöök, folkbildaren Alf Ahlberg med flera.

1960 bildades, med Tisdagsklubben som tydlig förebild, Nya Tisdagsklubben på initiativ av Ellen Hagen. Vid det konstituerande sammanträdet närvarade 74 personer. Ordförande blev Ture Nermans bror Birger Nerman, känd arkeolog och chef för Statens historiska museum i Stockholm. Bland andra konstituerande medlemmar märktes Åke Thulstrup, Ture Nerman, Laura Stridsberg, Manne Ståhl och Maja Sandler. Nya Tisdagsklubbens främsta uppgift blev att med intellektuella medel bekämpa den kommunistiska totalitarismen. Nya Tisdagsklubben ägde bestånd till slutet av 1970-talet och hade Ann-Marie Bratt som sista ordförande. Bland mer sentida medlemmar fanns Svante Hjertstrand och Melker Johnsson.

Man skulle kanske ha önskat att Rune Bokholm hade ägnat denna nya sammanslutning något större utrymme än den knappa sida som finns med i föreliggande verk.

Tommy Hansson
Rune Bokholm: Tisdagsklubben. Om glömda antinazistiska sanningssägare i svenskt 30- och 40-tal. 479 sidor. Atlantis.

BREV TILL CONTRA

Låt inte

terroristerna vinna!

Al-Qaida har slagit till igen, mitt inne i Unionen dessutom. Det är inte bara en attack mot Spanien utan mot hela den Europeiska Unionen. Det är en attack mot våra bröder och systrar nere på kontinenten, en attack mot dig och mig. Vi kan inte stå neutrala och vi kan inte ge vika inför terrorism, Unionen måste stå enad i frågan.

Ingen vill naturligtvis bli dödad eller förlora sin familj under en terrorattack; men att ge vika och ge terroristerna vad de var ute efter är otänkbart då detta uppmuntrar till mer terrorism. Trots detta, är det just detta som Spaniens socialistiske premiärminister Jose Luis Rodriguez Zapatero gör. Hans säger klart och tydligt dagarna efter det fasansfulla dådet att Spanien snarast skall dra tillbaka sina trupper från

Irak; med detta uttalande sätter han hela västvärldens säkerhet på spel. Tala om oförstånd. Vill vi ha en värld där terrorister kan genomföra de mest bestialiska dåd och få igenom sina krav?

Vi måste stå upp och kämpa för friheten, mot terrorism och mot tyrannerna. Priset för friheten har genom världshistorien betalats i blod. Trots detta kan vi inte ge vika ens en millimeter för tyrannernas och terroristernas vilja, att göra det är att låta dem vinna!

Mattias Holm
teknolog

Sverige in i NATO!

Med Leni Björklund som försvarsminister tycks vi få ett avrustat försvar eller återgång till bågskytte- och hagelbössebataljoner. Alltså ett försvarsväsende från anno dazumal, ett typiskt neutraliserat svenskt försvar styrt av skotträdde, huckle-

försedda damer som borde ägna sig åt andra för dem anpassade uppgifter.

När skall våra naiva politiker inse nyttan med ett strategiskt tänkande i militära sammanhang och upprustning av försvaret, i stället för avrustning?

Sverige bör ingå i en försvarsallians med NATO!

Eric N. Thorburn

Sambeskattning

ger fler barn!

Flera har uttryckt sin oro över att arbetsplatserna försvinner till Kina och andra lågkostnadsländer. Som bote-medel för denna utveckling skulle jag vilja grunda ekonomiska specialområden på orter med hög arbetslöshet. I dessa områden kunde till exempel bolagen få avdra de betalda lönerna direkt från företagsskatten och avskriva

sina investeringar genast.

Då jag kom i farten med att styra mänskligt betende med hjälp av skattepolitik kan jag inte vara utan att nämna min gamla favorit. Det är införandet av sambeskattning av familjer. För att motivera anskaffandet av flera barn föreslår jag att i framtiden skulle familjens (man+kvinna+barn) inkomster slås ihop och divideras med antalet familjemedlemmar. Så här är det ju även i verkligheten, om en familj har endast en person som förvärvsjobbbar är det pengarna som denna person förtjänar som används för hela familjens behov.

Även pensionsförsäkringsavgifterna kunde fördelas jämnt mellan föräldrarna. Sambeskattningen av familjen skulle leda till det att ju fler barn desto mindre skatt. Och det är väl rättvist, barnen är ju framtiden.

Kim Lindblom
Helsingfors

CONTRA

3 1979...

1979 hade Sverige en borgerlig regering. Även om det inte märktes mycket i den politik som fördes, så märktes det i de vackra orden. Contra ägnade hela tre sidor åt att återge ett utdrag ur en proposition till Riksdagen, undertecknad av dåvarande industriministern Erik Huss (fp). Contra hade inhämtat att det var blivande folkpartiledaren Bengt Westerberg som hållit i pennan. Även om de som idag minns Bengt Westerberg mest som en socialliberal mjukispolitiker, så skrev han 1979 en lysande försvarsskrift för marknadsekonomin. Den interventionistiske cen-

terpartisten Nils G. Åsling (som var industriminister både före och efter Huss) och som under sin karriär spelade bort miljarder av skattebetalarnas pengar på stöd till en ändå dödsdömd varvsindustri, avvisade med en fnysning texten i propositionen som en trebetygsuppsats i nationalekonomi (precis en sådan som Åsling själv borde ha skrivit någon gång). Att det tyvärr var mest vackra ord och inte verklig politik i regeringens proposition visades i samma nummer i en artikel med en rubrik hämtad från "Internationalen": "Under skatter digna vi ned.

Artikeln visade hur Sverige just passerats av Västtyskland och Frankrike i välståndsligan och hur Sverige låg bisarrt långt före andra länder när det gällde hur mycket pengar som pytsades ut från den offentliga sektorn (nästan 60 procent av BNP mot under 50 procent för de som var näst värst). Utgifterna täcktes inte på långa vägar av skatteintäkter, utan ett gigantiskt budgetunderskott eldade på inflationen. En insändarskribent kunde därför skriva ett inlägg med rubriken "Falskdeklarera med hedern i behåll".

...för tjugofem år sedan